

Vergaderjaar 2012–2013

33 400 IV

Vaststelling van de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2013

Nr. 28

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 3 juni 2013

De vaste commissie voor Koninkrijksrelaties en de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben op 16 april 2013 overleg gevoerd met minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over:

- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 8 februari 2013 houdende een afschrift van de brief aan de regering van Sint Maarten met betrekking tot Caribisch Nederland (Kamerstuk 33 400-IV, nr. 23);**
- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 18 maart 2013 houdende de stand van zaken diverse onderwerpen Koninkrijksrelaties en Caribisch Nederland (Kamerstuk 33 400-IV, nr. 24);**
- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 25 maart 2013 inzake de halfjaarrapportage College financieel toezicht (Cft)(Kamerstuk 33 400-VI, nr. 26);**
- **antwoorden van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op schriftelijke vragen d.d. 11 maart 2013 van de leden Bosman, Van Raak en Heijnen inzake Sint-Maarten, in het bijzonder over het artikel «Patrick Illidge seen in tape apparently accepting bribe» (Aanhangsel der Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 1565);**
- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 5 april 2013 houdende de stand van zaken met betrekking tot de informatievoorziening inzake de verontreiniging door de raffinaderij op Curaçao;**
- **de brief van minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 11 april 2013 houdende een reactie op de afsprakenlijst van het Interparlementair Koninkrijksoverleg 2013 (Kamerstuk 33 577, nr. 2);**
- **antwoorden van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op schriftelijke vragen d.d. 2 april 2013 van de heren Heijnen (PvdA) en Bosman (VVD) over de bezuinigingen op justitie van Sint-Maarten, en berichten dat de**

**politiek op Sint-Maarten corruptieonderzoek torpedeert
(Aanhangsel der Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr.
1925).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,
Recourt

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
Berndsen-Jansen

De griffier van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,
De Lange

Voorzitter: Recourt

Griffier: De Lange

Aanwezig zijn zes leden der Kamer, te weten: Bergkamp, Bosman, Fritsma, Heijnen, Van Raak en Recourt,

en minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die vergezeld is van enkele ambtenaren van zijn ministerie.

De **voorzitter**: Goedemiddag. Ik heet iedereen welkom; niet alleen de leden van deze Kamer, de minister, de ambtenaren en de mensen op de tribune, maar in het bijzonder de gevolmachtigde ministers van de drie overige landen binnen het Koninkrijk. Op de agenda van dit verzameloverleg staan zeven onderwerpen van verschillende aard die verband houden met Koninkrijksrelaties. De spreektijd is vijf minuten per woordvoerder.

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. De minister heeft geprobeerd ons gerust te stellen met betrekking tot corruptie op Sint-Maarten, waar de onderwereld en de bovenwereld zaken doen in bordelen. Hij zegt dat we moeten vertrouwen op de instituties van Sint-Maarten, maar dan moet je ook de mensen vertrouwen die verantwoordelijk zijn voor die instituties. Ik constateer dat de gevolmachtigde minister op vragen van de Tweede Kamer heeft verteld dat er helemaal niets aan de hand is op Sint-Maarten. Ik constateer dat de voorzitter van de Staten zegt: waar bemoeien jullie je mee, jullie zijn jaloers dat jullie niet zelf zoveel geld kunnen verdienen. Ik constateer dat de minister van Financiën op de radio in Sint-Maarten tot drie keer toe zegt dat wij zwarte mensen geen geld gunnen, dat wij het zwarte mensen niet gunnen om geld te verdienen. Tot drie keer toe! Ik constateer dat de minister-president van Sint-Maarten, die toch verantwoordelijk is voor het hele zootje, in de krant schrijft over Kamerleden: ze kunnen schreeuwen tot de dag der verdoemenis.

Mijn eerste vraag aan de minister is: welke dag der verdoemenis zal dat zijn, die van Nederland of die van Sint-Maarten? Mijn tweede vraag is: waarom heeft deze minister vertrouwen in de instituten van Sint-Maarten, als zo duidelijk blijkt dat de mensen die verantwoordelijk zijn voor die instituten niet de intentie hebben om problemen op te lossen en om samen te werken met Nederland?

Het gaat om corruptie en ook om de financiën. Op Sint-Maarten worden weer allerlei trucs bedacht om indirect, tegen de regels geld te lenen, bijvoorbeeld om een bestuursgebouw neer te zetten. Ik gun het de bestuurders op Sint-Maarten van harte om een mooi gebouw te hebben, maar ik kan het niet verantwoorden dat de Nederlanders, die nu in een crisis zitten, dat straks allemaal moeten betalen, tegen de regels. Dat geldt ook voor Curaçao, dat er financieel ontzettend slecht voorstaat. Ook daar worden weer allerlei trucs bedacht om geld te lenen op een manier die we niet hebben afgesproken, bijvoorbeeld om de belofte van Helmin Wiels voor gratis onderwijs waar te maken. Ik gun de kinderen op Curaçao van harte gratis onderwijs, maar dan niet via trucs of zo dat wij dat in Nederland allemaal moeten betalen. Helmin Wiels heeft overigens ook gezegd dat hij wel met Nederland wil praten over onafhankelijkheid, maar dat hij dan wel 1,8 miljard wil zien, terwijl niet eens duidelijk is wat er is gebeurd met het miljard dat we in 2010 aan Curaçao hebben gegeven, omdat de jaarrekeningen nog niet op orde zijn.

Waar is dat geld gebleven? Waarschijnlijk in de zakken van Dos Santos, Schotte of andere figuren uit de Siciliaanse maffia. We hebben geen idee hoe het zit met de financiën, we weten alleen dat de zakken worden gevuld. We hebben geen idee of dat onderzoek naar corruptie op Sint-Maarten fatsoenlijk verloopt. We horen er ook helemaal niets van,

maar ik weet wel dat de bestuurders geen enkele intentie hebben om de corruptie daar aan te pakken. Mijnheer Duncan zal heus niet een serieus onderzoek doen naar mijnheer Duncan.

Daarom leg ik de minister de serieuze vraag voor wat wij gaan doen met het Koninkrijk. We zijn zo stom geweest – niet de SP, maar wel veel andere partijen – om op 10-10-10 onafhankelijke landen te maken en de bestuurders veel autonomie te geven, maar de verantwoordelijkheid bij Nederland te laten. Als het financieel weer uit de klauwen loopt, dan zal Nederland weer moeten betalen.

We kunnen twee dingen doen. We kunnen orde op zaken stellen op Curaçao, maar nu zeker op Sint-Maarten. Dat houdt in financieel orde op zaken stellen, maar ook de boeven aanpakken en ervoor zorgen dat zij niet in de regering zitten, maar in de gevangenis. De andere keuzemogelijkheid is om te zeggen dat het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden niet werkt en dat we in 2010 een grote fout hebben gemaakt door wel autonome landen te maken, maar niet de verantwoordelijkheden goed te regelen. Nederland is ervoor om op basis van gelijkwaardigheid binnen het Koninkrijk samen te werken, maar geen waarborgfunctie meer en geen verantwoordelijkheid voor malversaties, boevenstreken en financieel wanbeleid.

Wat is nu de keuze van de minister? Hij kan niet zeggen dat ze dat daar wel oplossen, want ze lossen het daar niet op en wij moeten wel betalen. De minister kan de keuze maken om in te grijpen en orde op zaken te stellen en dat zal dan met harde hand moeten gebeuren. De andere mogelijkheid, die mijn voorkeur heeft, is dat de minister hier vandaag zegt dat Nederland zijn verantwoordelijkheid niet waar kan maken, dat er in 2010 een onmogelijke constructie is gemaakt en dat we met de landen in overleg gaan over een nieuwe vorm voor het Koninkrijk, waarin we op basis van gelijkwaardigheid in een gemenebestconstructie bekijken hoe we elkaar kunnen helpen en Nederland niet meer verantwoordelijk is voor boevenstreken.

De heer **Bosman** (VVD): Voorzitter. Ik begin positief met mijn dank uit te spreken dat de minister zeer voortvarend te werk is gegaan met betrekking tot de problematiek in Saba, Statia en Sint-Maarten. Het is verstandig dat daar stevig wordt doorgepakt. Dat is goed voor de relatie, want dat betekent dat iedereen weet waar hij aan toe is en wat de mogelijkheden zijn. Dat was het positieve begin.

Dan kom ik bij de voortgang van het onderzoek op Sint-Maarten naar corruptie en het aannemen van zwart geld en in het bijzonder de rol van de heer Duncan als minister van Justitie van Sint-Maarten. Ik maak me geen zorgen over het OM als instituut. Daar heb ik vertrouwen in, laat dat duidelijk zijn. Ik maak me echter zorgen over de rol van de heer Duncan, die zeggenschap heeft over de toedeling van geld bij justitie en over de samenstelling van het politiekorps. Door die verantwoordelijkheid voor het geld kan hij sturen op de prioriteiten binnen dat korps. Eigenlijk is hij gewoon een korpschef met wat meer bevoegdheden, maar daardoor kan hij invloed uitoefenen op het onderzoek en daarover maak ik mij ernstig zorgen. Hij is onderdeel van het onderzoek en er gelijktijdig verantwoordelijk voor en dat kan niet.

De scheiding van machten is hier met voeten getreden. Hoe borgen wij als Koninkrijk goed bestuur en de onafhankelijke rechtsgang? Hoe ziet de minister de rol van de heer Duncan in het licht van goed bestuur in het Koninkrijk? Welke stappen neemt Sint-Maarten zelf om tot verbetering te komen van het bestuur en van de integriteit van dat bestuur? Hoe voorkomt Sint-Maarten een samenloop van verantwoordelijkheden zoals bij de heer Duncan? Is hier nog sprake van redres in het licht van de waarborgfunctie?

Zolang artikel 43, lid 2, over de waarborgfunctie nog in het Statuut staat, zal ik mij altijd blijven bemoeien met de zaken binnen het Koninkrijk. De

landen Aruba, Curaçao en Sint-Maarten kunnen wel zeggen dat zij zelfstandig zijn, maar zolang de waarborgfunctie in het Statuut staat, is dat niet het geval. Het is alsof je op kamers gaat wonen en je moeder meegaat. Hoe zelfstandig ben je dan? Er zijn heel veel mensen naar Sint-Maarten geweest om ondersteuning te bieden op allerlei terreinen, zoals rechters, politie, marechaussee, ambtenaren en nog veel meer. Die mensen hebben allemaal kennis over de gang van zaken op Aruba of Curaçao, maar in het bijzonder op Sint-Maarten. Hoe is de kennis van die mensen vastgelegd en wat wordt daarmee gedaan? Zijn daar verslagen van? Kan ik die zien? Kan ik een gesprek voeren met de mensen die daar zijn geweest? Hoe komen wij tot een totaalbeeld van datgene wat er in de afgelopen tijd is gebeurd?

De heer **Van Raak** (SP): Ik vind dat een interessante kwestie die de heer Bosman opwerpt, omdat wij als Tweede Kamer in het verleden al heel vaak vragen hebben gesteld over corruptie en financieel wanbeleid op Sint-Maarten. Ik heb vaak als antwoord gekregen van het ministerie dat men dat niet wist, omdat het een autonoom land is, dus die informatie had men niet. Ik heb begrepen dat er in het verleden heel vaak door Nederlandse ambtenaren ambtsberichten naar het ministerie zijn gestuurd, dus ik heb ook het idee dat het ministerie vaak veel meer wist dan aan de Tweede Kamer is gemeld. Heeft de heer Bosman dat idee ook?

De heer **Bosman** (VVD): Dat is de reden van mijn vraag. Het is aan de minister om daar antwoord op te geven. Is die informatie beschikbaar? Zo ja, in welke vorm? Kunnen wij daar inzage in krijgen en over praten? Dat vind ik essentieel. De heer Van Raak en ik delen deze vraag en ik hoop dat we daar een goed antwoord op krijgen.

De heer **Van Raak** (SP): Het is een terechte vraag aan de minister, maar ik zou ook graag het oordeel horen van de heer Bosman over wat wij daarmee moeten. Als het zo is dat er in de afgelopen jaren door Nederlandse ambtenaren ambtsberichten zijn gestuurd met informatie over malversaties, corruptie, vriendjespolitiek en criminaliteit in het bestuur, moeten wij die dan krijgen? Is hij het met mij eens dat als deze stukken in een la liggen op het ministerie, deze la als de wiedeweerga open moet en dat ze naar de Tweede Kamer moeten, zodat wij kunnen bestuderen wat er op Sint-Maarten aan de hand is en wat het ministerie al die jaren wist? Dan weten wij ook of wij wel goed zijn geïnformeerd.

De heer **Bosman** (VVD): Ik ga hier geen parlementaire enquête van maken. Ik denk dat de minister een eigen rol heeft. Natuurlijk moet hij zijn eigen verantwoordelijkheid hebben in de informatievoorziening, maar wanneer wij ons zorgen maken over het bestuur, de integriteit en dat soort zaken, moeten we daar open over kunnen spreken. Als er informatie beschikbaar is over die landen, waar bijvoorbeeld rechters, marechaussee of ambtenaren zijn geweest, en als daar verslag van is gedaan, dan ben ik heel benieuwd hoe dat wordt gedaan en of wij daar inzage in kunnen krijgen. Ik zit hier niet te wachten op een lading papier van vier kilo, maar het is wel zorgvuldig om te weten wat het ministerie doet met die informatie. Ik denk dat een essentiële vraag is of er iets mee gebeurt of dat deze in een la verdwijnt. Als er iets mee gebeurt, hoe kunnen wij dat dan traceren? Dat is mijn vraag. Ik hoop dat de minister daar een goed antwoord op heeft.

Voorzitter. Ik ben ook bezorgd over de begroting van Sint-Maarten, want daar kan ik zo verschillende gaten in schieten. Ik maak mij ook zorgen over de rol van het College financieel toezicht (Cft). Wat heeft het Cft gedaan om de onderste steen boven te krijgen? Een aantal zaken zijn boterzacht. Bij sommige posten zijn zaken als huur, gas, water en licht weggelaten. De belastingdienst gaat opeens meer ophalen met minder middelen.

Accijnzen moeten geld opleveren, maar de implementatie daarvan laat op zich wachten. Kortom, een waslijst aan problemen. Opgeteld zou ik uitkomen op een tekort van ongeveer 20 miljoen Antilliaanse guldens. Heeft het Cft dat ook gezien? Waarom wordt die begroting toch goedgekeurd, terwijl er in het lopende jaar al problemen te zien zijn? Deze is op lange termijn bijna niet hard te maken.

Ook Curaçao is financieel niet boven water. De begroting van Curaçao is niet toekomstbestendig – de VVD is daar al heel lang bezorgd over – maar het land mag wel geld gaan lenen. Hoe zit het met die aanwijzing? Er is voldaan aan maar vier van de zes eisen. Wat is de rol van het Cft daarbij? Het Cft constateert verkapte leningen via overheids-nv's. Wij vragen hier al heel lang naar. Hoe krijgen wij daar inzage in? Minister-president Hodge was hier en sprak over openheid en transparantie en gezamenlijk daarmee verdergaan. Is de informatie over die overheids-nv's nu beschikbaar, niet alleen over Curaçao, maar ook over Sint-Maarten en misschien in de toekomst zelfs Aruba? Aruba krijgt ook een lening, maar ik maak mij ernstige zorgen over de vraag of dat land wel financieel degelijk is. Ik heb hierover schriftelijke vragen gesteld, dus ik weet niet of het verstandig is om er nu over te spreken, maar ik wil dit wel aan de minister meegeven.

De heer **Fritsma** (PVV): Voorzitter. De PVV-fractie wordt in één woord doodmoe van alle puinhopen in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Na alle bespottelijke toestanden op Curaçao het afgelopen jaar stond de afgelopen tijd in het teken van wantoestanden op Sint-Maarten. Corruptie en omkoping rond bordeelvergunningen, een minister die onderhandelt met een vuurwapen op zak en volksvertegenwoordigers die aan schaafteloze zakkenvullerij doen, het houdt allemaal niet op. De chaos wordt ook onderstreept in de stukken voor dit overleg. Op Sint-Maarten is het probleem van de dubbele indirecte belastingheffing bijvoorbeeld nog niet opgelost, komen er levens in gevaar door problemen met spoedvervoer en wordt een glasvezelverbinding geblokkeerd. Er is dus sprake van bananenrepubliektoestanden op alle niveaus.

Triest als vanouds is natuurlijk de financiële situatie. Zoals bekend is de Nederlandse belastingbetaler een poot uitgedraaid doordat hij een schuldsanering van meer dan een miljard euro moest ophoesten. Daarmee zou men weer met een schone lei kunnen beginnen op de eilanden, dacht men. De PVV wist al meteen dat dit weggegooid geld zou zijn en heeft helaas gelijk gekregen. Het geld is verdwenen in een bodemloze put en de financiële chaos is allesbehalve opgelost. Het College financieel toezicht concludeert dat zowel Curaçao als Sint-Maarten 2012 met een tekort afsluit en ook over 2013 de zaken nog lang niet op orde heeft. Ik wil in ieder geval de garantie van de minister dat de Nederlandse belastingbetaler niet weer opdraait voor al deze nieuwe wanordelijkheden.

De PVV blijft zeggen dat er maar één echte oplossing is voor alle problemen, namelijk dat we zo snel mogelijk afscheid nemen van de voormalige Antillen. Vooral de bananenrepublieken Curaçao en Sint-Maarten zijn een blamage voor het Koninkrijk en de Nederlandse belastingbetaler onwaardig. Het kabinet heeft altijd gesteld dat een dergelijk eenzijdig afscheid onmogelijk is, omdat dit volgens VN-bepalingen alleen met instemming van de eilanden kan. De PVV-fractie weigert zich hierbij neer te leggen, want dat zou betekenen dat Nederland geen onafhankelijk land is en als enige land binnen het Koninkrijk geen zelfbeschikkingsrecht heeft. Dat is simpelweg te gek voor woorden en in de ogen van de PVV-fractie ook inhoudelijk uiterst twijfelachtig, want hoe verhouden die bepalingen zich tot het zelfbeschikkingsrecht, dat ook door de VN is omschreven? Dat bevat geen toelichting dat het alleen van toepassing is op oude koloniën. Graag helderheid hierover van de minister, want dit is een wezenlijk punt. Als het echt zo is dat Nederland ingevolge VN-bepalingen voor eeuwig is overgeleverd aan

corrupte bananenrepublieken en dus geen zelfbeschikkingsrecht heeft, roep ik de minister op om aan te sturen op wijziging van die absurde bepalingen, zodat we ons los kunnen maken van die eilanden. Ten slotte wil ik graag een reactie van de minister op de stellingen van Bas Roorda, het voormalige hoofd Financiën op Sint-Maarten. Hij werd ontslagen omdat hij bepaalde rekeningen niet wilde tekenen, toen hij zaken onder ogen kreeg waar hij naar eigen zeggen bezwaren tegen had. Ik citeer: «Kennelijk verdwijnen waarschuwingen van vertegenwoordigers van Nederland op Sint-Maarten aan het ministerie van Binnenlandse Zaken in Den Haag ergens in een zwart gat. Je ziet niet dat met hun kennis iets gedaan wordt. Als je ambtenaren op Sint-Maarten spreekt, doen zij erg gedreven en gemotiveerd hun werk, maar zij raken gefrustreerd als zij merken dat het allemaal niet helpt.»

De heer **Heijnen** (PvdA): Voorzitter. Een enkele collega doet alsof Nederland of de inwoners van Nederland slachtoffer zijn van de problemen op in het bijzonder Sint-Maarten, maar in zekere zin ook in Curaçao. Niets is minder waar. De slachtoffers van de misstanden zitten daar. Dat zijn de inwoners van Sint-Maarten, Curaçao en Aruba, die van goede wil zijn, maar die zich moeten laten aanleunen dat zij benoemd worden als een bananenrepubliek, een corrupt land, et cetera. De overgrote meerderheid van die mensen kan daar helemaal niets aan doen. De fractie van de Partij van de Arbeid hecht eraan om dat allereerst te zeggen, maar ik zie dat de heer Van Raak nu al een interruptie heeft.

De heer **Van Raak** (SP): Waarom zitten de mensen op Curaçao en Sint-Maarten in de problemen? Dat is omdat de Partij van de Arbeid in 2010 een totaal onmogelijke constructie heeft bedacht en ervoor heeft gezorgd dat de mensen op Curaçao uitgeleverd zijn geweest aan de onderwereld ten tijde van de regering-Schotte en dat de mensen op Sint-Maarten nu zijn uitgeleverd aan de onderwereld, nu mijnheer Duncan en anderen daar in de regering zitten. Kom mij geen verwijten maken, als de Partij van de Arbeid daar zelf voor heeft gezorgd door een slechte staatkundige structuur te maken, door de verantwoordelijkheden niet op orde te brengen en door ervoor te zorgen dat ministers niet gescreend worden. Dat is de reden.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Raak, hebt u een vraag?

De heer **Van Raak** (SP): Schaamt de heer Heijnen zich niet om anderen aan te spreken, terwijl de Partij van de Arbeid zelf oorzaak is van al deze ellende?

De heer **Heijnen** (PvdA): Volgens mij wil de heer Van Raak hetzelfde als de Partij van de Arbeid, namelijk dat die mensen daar met een rechte rug, met opgeheven hoofd en met de borst vooruit kunnen rondlopen en zich niet hoeven te schamen omdat er aantijgingen vanuit Nederland komen dat die landen niet deugen. Waardoor dat precies is ontstaan, daarover kun je boeken volschrijven. Feit is dat daar een beperkt aantal mensen verantwoordelijk is voor de misstanden. Zij veroorzaken dat de bevolking daar slachtoffer is van die criminaliteit – tot aan mensenhandel toe, want over dat soort ernstige zaken spreken wij – en van het voortdurend bashen vanuit Nederland. Daarmee doel ik niet in het bijzonder op de heer Van Raak, want ik doe daar ook weleens aan mee. Zo wordt het daar in ieder geval gepercipieerd en dat is geen goede zaak. Dat is niet goed voor die mensen daar, dus laten we proberen om daar samen wat aan te doen.

De heer **Van Raak** (SP): Dan wil ik toch vragen aan de heer Heijnen welke woorden wij moeten kiezen op het moment dat ministers op Sint-Maarten ons beschuldigen van racisme omdat wij het zwarte mensen niet gunnen

om rijk te worden, terwijl diezelfde ministers zwarte meisjes uit de Dominicaanse Republiek uitbuiten om er rijk van te worden. In wat voor woorden wil de heer Heijnen dan dat ik deze ministers toespreek? Moet ik dan thee gaan drinken en zeggen dat zij ontzettend goede bestuurders zijn en dat zij het beste voorhebben met hun bevolking? Moet ik dan vragen of zij alstublieft willen ophouden met het uitbuiten van meisjes en het onderdrukken van hun bevolking? Wat voor soort toon had de heer Heijnen dan in gedachten voor dit debat?

De heer **Heijnen** (PvdA): Daar wil ik best op antwoorden. Een stevige toon, maar nooit generaliserend. Je moet nooit hele bevolkingsgroepen of alle inwoners van een eiland in één adem neerzetten met woorden als: deugt niet, corrupt, et cetera. Laten we ons daarop concentreren.

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter...

De **voorzitter**: Nee, mijnheer Van Raak. U mag twee maal interrumpen. Het woord is nu weer aan de heer Heijnen. De tweede termijn is dan voor het vervolg.

De heer **Heijnen** (PvdA): Voorzitter. Ik heb nog een paar vragen aan de minister. In hoeverre wordt de mogelijkheid om politici strafrechtelijk te vervolgen beperkt door artikel 123 van de Staatsregeling van Sint-Maarten? Mij is duidelijk geworden – dat is al eerder in de publiciteit geweest, maar het wordt nu relevanter – dat de bepaling waardoor Nederlandse politici verschoond kunnen blijven van strafrechtelijke vervolging bij het plegen van ambtsmisdrijven, voor politici op Sint-Maarten heel breed is. Onder bepaalde omstandigheden zou het kunnen dat minister Duncan, indien hij daadwerkelijk als verdachte wordt aangemerkt, op grond van dat artikel 123 niet vervolgd zou kunnen worden. Ik wil graag een helder antwoord van de minister op de vraag of dat zo is.

Ook mij is geworden dat er ambtsberichten of rapporten van medewerkers van ministeries in de la zijn blijven liggen. Dat kan niet. De minister moet 100% geïnformeerd worden, indien de materie zodanig is dat dit van goede ambtenaren verwacht mag worden. De minister heeft dan tot taak om de Kamer te informeren, als hij meent daaraan invulling te moeten geven, gegeven de aard van de informatie.

Hoe staat het nu met het onderzoek? Is het nog steeds een vooronderzoek, waarbij iedereen wordt opgeroepen als getuige, of is het stadium al bereikt waarin mensen worden opgeroepen als verdachte? Kan de minister ons informeren over de staat van het onderzoek? Op Kamer-vragen heeft de minister geantwoord dat hij de zaak aan de orde zal stellen in het eerstvolgende overleg met de minister-president over het plan van aanpak. Wanneer is dat overleg? Als het al is geweest, wat zijn dan de resultaten?

Het College financieel toezicht (Cft) heeft voor zover ik weet de begroting van Sint-Maarten nog niet goedgekeurd. Kan de minister ons daarover nader informeren? Ik deel de zorgen van de collega's over de financiële situatie.

Dat brengt mij op Curaçao. Dit is de eerste keer dat wij daarover spreken als commissie voor Koninkrijksrelaties na het Interparlementair Koninkrijksoverleg (IPKO). Om voor mezelf te spreken, ik ben niet blij met de heel snelle regeringswisseling, die toch als een verrassing kwam. In de lokale media wordt geweldig gespeculeerd over de oorzaken. In Nederland is dat allemaal lastig te volgen. Feit is dat er een regering was die uitvoering gaf aan de adviezen en aanbevelingen van het College financieel toezicht om de financiën weer op orde te brengen, maar dat er nu weer een instabiele politieke situatie is, waarbij wij nog maar moeten afwachten of de volgende regering het goede werk van de huidige voortzet. Is de minister

het met de Partij van de Arbeid eens dat er geen sprake kan zijn van een lening of een inschrijving op obligaties, zolang daarover geen helderheid is? Wil hij erop toezien dat dit niet buiten zijn gezichtsveld om gebeurt door het Agentschap, dat onder Financiën valt?

Hoe staat het met het onderzoek van PricewaterhouseCoopers naar de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten? Is de minister voornemens om zich er bij leningen van Sint-Maarten, Curaçao of Aruba sowieso van te vergewissen of deze verantwoord zijn binnen het bredere plaatje – dus niet alleen op grond van criteria die zwart op wit op papier staan, maar ook op grond van het totale politiek-economische klimaat – en om slechts op basis daarvan verplichtingen aan te gaan voor Nederland waaruit een verlies zou kunnen voortvloeien? Wij hebben afgesproken dat we dat niet meer doen.

De heer **Fritsma** (PVV): Aan het begin van zijn betoog nam de heer Heijnen het op voor de eilanden. Ik vraag hem om het ook eens op te nemen voor de Nederlandse belastingbetaler. Heeft de PvdA-fractie er spijt van dat zij die gigantische schuldsanering van meer dan een miljard euro heeft geaccordeerd? Dat geld is gewoon weg. De Nederlandse belastingbetaler kan daarnaar fluiten. Hoe kijkt de PvdA-fractie daarop terug?

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik weet niet of dit de gelegenheid is om te evalueren wat er allemaal goed of slecht is gegaan bij het nieuwe Statuut van 10-10-10. De fractie van de Partij van de Arbeid is graag bereid om daar kritisch op terug te zien. Voor nu geldt dat de landen in de positie zijn gebracht dat zij hun eigen broek zouden kunnen ophouden. Mijn laatste opmerking voor deze interruptie was dat ik ervan uitga dat wij geen lening aangaan dan nadat is gebleken dat het sound and safe is, omdat ik niet wil dat we opnieuw geld gaan verstrekken aan eilanden waarvan wij net een schuld hebben gesaneerd.

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter?

De **voorzitter**: Ik leg geen beperking op aan deze interruptie, maar ik neem wel aan dat u het kort houdt.

De heer **Van Raak** (SP): De vraag is niet of het moet gebeuren, want het gebeurt. U kunt wel aan de minister vragen of hij dat kan voorkomen, maar het gebeurt. Het Cft geeft ook allerlei voorbeelden. Op Sint-Maarten wordt geld geleend voor het bestuursgebouw. Op Curaçao wordt geld geleend om het politieke beleid van Wiels te betalen. Dat worden schulden die straks niet terugbetaald kunnen worden. Dat betekent dat Nederland zal moeten betalen, want iemand anders zal dat niet doen.

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik heb mijn opmerking gemaakt over obligaties die in Nederland worden afgesloten door de eilanden of leningen die door Nederland zouden worden verstrekt. Wat andere kapitaalverschaffers doen, is voor hun risico.

Mevrouw **Bergkamp** (D66): Voorzitter. Ik vervang in dit overleg mijn collega Wassila Hachchi, die aanwezig is bij de presentatie van het rapport van de Tijdelijke commissie Huizenprijzen. D66 vindt de andere landen in ons Koninkrijk heel belangrijk en daarom zijn wij hier vandaag ook aanwezig. Ik zal mij beperken tot een aantal onderwerpen: de financiën, de rechtshandhaving, duurzaamheid en de zorg. Voor D66 staat centraal dat de relaties met de andere landen in het Koninkrijk op een volwassen manier ingericht moeten worden, oftewel: kritisch waar het moet en constructief waar het kan. Ik vond de beeldspraak daarnet wel mooi: dat het is alsof je op kamers gaat wonen met je moeder. Dat is al heel

bijzonder, maar als je moeder de hele tijd boos of heel verwijtend is, dan schiet het ook niet op in die eenkamerwoning, zoals ik mij dat voorstel. Er is al het een en ander gezegd over de financiën. Via wetten, afspraken, het College financieel toezicht en de bijbehorende besluitvorming in de rijksministerraad hebben we te maken met de gang van zaken in de andere landen van het Koninkrijk. De twee belangrijke zorgenkindjes, ook voor ons, zijn Curaçao en Sint-Maarten. Het Cft heeft op 9 april een positief advies uitgebracht over de conceptbegroting van Curaçao. Dat is een behoorlijke stap vooruit, maar wij vinden het ook belangrijk dat er niet alleen woorden zijn, maar ook daden. Op vier van de zes onderdelen is aan de aanwijzing voldaan. Mijn vraag is wat de minister vindt van de aanbeveling van het Cft om het afsluiten van leningen voor investeringen in principe weer mogelijk te maken. Hoe koppelen we de concrete implementatie van deze begroting en het uitvoeren van maatregelen aan deze versoepeling van het keurslijf? Houdt de minister de vinger aan de pols? Hoe gaat hij dat doen? Hoelang? Wat betekent dat voor Curaçao? Op de langere termijn is het heel belangrijk om te blijven werken aan goed bestuur, good governance, en een gezonde begrotingsaanpak. De minister heeft in het vorige AO toegezegd dat er begin april een rapport zou komen van Transparency International. Voor zover bekend is dat rapport nog niet gepubliceerd. Kan de minister aangeven wanneer dat rapport er wel is?

In het oordeel van het Cft uit januari over Sint-Maarten klonk door dat de verwachtingen over de belastinginkomsten overoptimistisch zouden zijn. De Kamer heeft hierover eerder dit jaar van gedachten gewisseld met de minister. Kan de minister meer helderheid geven over de stand van zaken?

Wij maken ons zorgen over de bezuinigingen op de rechtshandhaving die formeel of informeel zijn aangekondigd. Er wordt zelfs gesproken over 40%. Mijn fractie kan zich niet voorstellen wat het betekent als de rechterlijke keten met bijna de helft wordt verminderd, zeker als je kijkt naar de verschillende incidenten en onderzoeken. Ik hoor hierop graag een reactie van de minister. Ik sluit mij aan bij de vraag van de collega's naar de stand van zaken bij de strafrechtelijke onderzoeken.

Dan kom ik op het onderwerp duurzaamheid, allereerst bij de Isla-raffinaderij. Uit de berichtgeving heb ik begrepen dat er een rechtszaak loopt inzake de olievervuiling bij de zoutpannen van Jan Kok. Wij wachten de uitkomst daarvan met interesse af, maar wij zouden hierop ook graag een uitgebreide reactie ontvangen van de minister. Kunnen wij daarvan iets leren met betrekking tot de handhaving en het meer respecteren van de milieuregels?

Er is ook sprake van een belangrijke ontwikkeling bij de Oostpunt van Curaçao. De minister heeft toegezegd de Kamer daarover te informeren. Het gaat dan om de zorgen die zijn geuit door omwonenden en wetenschappers over mogelijke schade aan de koraalriffen. Kan de minister hier op korte termijn op terugkomen?

Een pluim voor de regering en voor Curaçao, want er zijn opnieuw een aantal belangrijke en mooie natuurgebieden op Noordwest-Curaçao aangewezen als internationaal beschermd wetland, onder het mondiale Ramsar-verdrag. Curaçao heeft verschillende wetlands die mondiaal beschermde status hebben. Beheer en bescherming daarvan zijn in eerste instantie een zaak van de regering van Curaçao, maar de internationale fora over dit verdrag zijn natuurlijk meer het pakkie-an van Nederland, zoals het secretariaat van Wetlands International. Kan de minister bekijken hoe wij een brug kunnen vormen?

Mijn laatste vraag betreft de verslavingskliniek Jellinek Retreat op Curaçao, waaraan Economische Zaken € 600.000 subsidie heeft gegeven. Destijds was hier commotie over in de Kamer en er stond deze week een stuk over in de krant, waaruit blijkt dat deze kliniek leeg staat. Kan de

minister aangeven hoe dat toezicht vorm heeft gekregen en wat de situatie nu is?

De **voorzitter**: Ik laat het aan de minister over om te bepalen of hij die laatste vraag beantwoordt, want dat punt staat niet op de agenda van deze vergadering. De minister heeft aangegeven dat hij meteen kan antwoorden op deze eerste termijn van de Kamer, dus daar gaan wij nu mee door.

Minister **Plasterk**: Voorzitter. Ik geloof dat dit de eerste keer is sinds het nieuwe kabinet is aangetreden dat wij in de Kamer algemene zin praten over het Koninkrijk.

De **voorzitter**: Nee, de tweede.

Minister **Plasterk**: Des te beter, want het verdient veel aandacht. Laat ik daarom hoe dan ook beginnen met een paar algemene opmerkingen. Er is ongetwijfeld nog veel aan te merken op de constructie waarvoor tweeënhalf jaar geleden is gekozen om uit een situatie van een koloniaal Koninkrijk te groeien naar gelijkwaardigheid. Om die reden is destijds al besloten om na vijf jaar, dus dat is over tweeënhalf jaar, te kijken of de gekozen constructie goed is of helemaal niet goed. We zullen dat ook zeker moeten doen. Al dit jaar zal ik de procedure in gang zetten om die evaluatie te starten. Er is door diverse leden gewezen op punten die ongetwijfeld nader aan de orde zullen komen in die evaluatie, zoals de vraag of dit op alle onderdelen goed in elkaar zit.

Mijn tweede algemene opmerking is dat men verschillend kan denken, en ik merk dat de leden van de Kamer dat ook doen, over de situatie op verschillende eilanden in het Koninkrijk. Ik denk dat we er met z'n allen voor moeten waken dat dit gebeurt op een niet-generaliserende, respectvolle manier en niet op een neerbuigende manier, dus op een manier waarbij je elkaar kunt aanspreken op situaties die niet op orde zijn of die niet deugen. Dan moet dat ook specifiek en precies gezegd worden.

De heer **Fritsma** (PVV): Ik heb toch een vraag over die respectvolle manier waarop wij met elkaar om moeten gaan. Zegt de minister dat ook tegen al die mensen op de Antillen die het over bodybags hebben, die inderdaad met racistische opmerkingen komen en die de ene schoffering na de andere op Nederland afsturen? Als er ergens respectloos wordt geopereerd, dan is het wel op die eilanden.

Minister **Plasterk**: Ervan afgezien dat ik «die eilanden» ook weer niet een erg respectvolle uitdrukking vind, ben ik het wel eens met de heer Fritsma dat er ook in andere landen van het Koninkrijk door mensen dingen zijn gezegd waarvan helder is dat die niet normaal zijn. Dat moet ook benoemd kunnen worden. Volgens mij is dat ook eerder door de Kamer en door de regering benoemd. Dat respect moet van vier kanten komen, omdat er vier landen in het Koninkrijk zitten, dat ben ik met de heer Fritsma eens.

De heer **Van Raak** (SP): Ik doe mijn werk. Ik kom op voor de mensen op Sint-Maarten, en voor de mensen op Curaçao, Aruba, Saba, Statia en Bonaire. Ik kom op voor de mensen op de eilanden. De kritiek die ik heb – dat moet de minister maar eens goed nakijken in alle bijdragen die ik heb geleverd – gaat altijd over personen die zaken doen die niet door de beugel kunnen en die desastreus zijn voor de bevolking. De minister moet dat allemaal nog maar eens nalezen en aanwijzen waar ik generaliserend ben geweest.

De **voorzitter**: Ik denk dat dit een persoonlijk feit was.

Minister **Plasterk**: Ik heb meegeschreven en genoteerd dat de heer Van Raak sprak over maffia en een zootje, en daar stonden geen namen en adressen bij. Laat ik het anders zeggen. Ik ben ervan overtuigd dat de heer Van Raak dat niet generaliserend bedoelt, maar die indruk kan wel worden gewekt als het niet aan individuele personen, situaties of instituties wordt opgehangen. Ik zeg meer in algemene zin, dus niet specifiek in de richting van de heer Van Raak, dat we daarmee moeten oppassen.

De heer **Van Raak** (SP): Als het gaat om maffia, heb ik dat altijd netjes toegelicht. Dat zijn mijnheer Corallo en mijnheer Duncan en mijnheer Theo Heyliger. Dat heb ik altijd netjes toegelicht en ik heb nooit gegeneraliseerd.

De **voorzitter**: Nu ga ik als voorzitter een opmerking maken. We moeten erg oppassen met het toevoegen van kwalificaties aan personen die zich niet kunnen verweren. Het politieke debat kan wat mij betreft breed worden gevoerd, maar ik vind het heel moeilijk om kwalificaties aan personen te geven waar geen verweer op mogelijk is. Ik verzoek u om het debat hierover te staken en door te gaan met het betoog.

Minister **Plasterk**: Mijn derde algemene opmerking is dat wie de eerste termijn van de Kamer hoort, wel een heel zwartgallig beeld van het Koninkrijk krijgt; niet van alle partijen, maar zo het geheel horend. Ik wil er toch op wijzen dat er ook goede ontwikkelingen zijn geweest, zelfs in de afgelopen tweeënhalf jaar, wat een korte periode is. We hadden onlangs het bezoek van minister-president Eman van Aruba, die ongetwijfeld nog een hoop zaken op te lossen heeft in zijn land, maar die op een positieve manier, inderdaad op basis van wederzijds respect en het zoeken van win-winsituaties binnen het Koninkrijk, probeert het land te regeren, samenwerking zoekt met Nederland en dat ook succesvol doet. Hij heeft buitengewoon energiek geprobeerd om de functie als springplank naar Amerika in te vullen, ook samen met bedrijven in Nederland. Ik vind dat dit ondersteuning behoeft. Niet in de zin dat Nederland de portemonnee daarvoor trekt, want er wordt geen begrotingssteun gegeven. Dat vraagt hij ook niet. Wij mogen dat wel met waardering tegemoet treden. Een ander voorbeeld is het land Curaçao, waar een paar jaar geleden toch een situatie was waarover je buitengewoon kritisch kon zijn. De heer Bosman en anderen zijn dat in die periode ook zeker geweest. Er is een regering gestart die een zeer streng integriteitsonderzoek heeft gedaan voordat er bewindspersonen werden neergezet. Zij hadden ook de specifieke opdracht om de financiën op orde te brengen en om te kiezen voor een positieve, zakelijke toon en om op een normale manier om te gaan met Nederland. Ik zal zo ingaan op de vraag over het vervolg daarvan, maar dat is een positieve ontwikkeling.

Dat gezegd hebbend, kunnen we vervolgens praten over de drie landen in het Koninkrijk waarover ik de meeste zorgen heb, zoals Sint-Maarten. Laten we die gradaties wel aanbrengen en ook constateren dat het in een aantal landen de goede kant opgaat. Als dat gebeurt, hebben we er met die vier landen samen ook belang bij om dat te herkennen, te erkennen, aan te moedigen en om samenwerking en verbetering te zoeken. Dat is in het belang van de mensen daar en in mijn ogen ook in het belang van de mensen hier, want het moet uiteindelijk wederzijds wat opleveren. Over Sint-Maarten is het meeste gezegd. De financiën zijn er nog niet op orde. Het Cft heeft de begroting niet goedgekeurd en het is de vraag of dat nog gaat gebeuren. Dat zou ertoe kunnen leiden dat er een aanwijzing gegeven moet worden. Dat weet ik niet. Ik heb er vertrouwen in dat het Cft dit werk buitengewoon energiek en met veel kennis van zaken doet. Ik moet zeggen dat ik iets buiten het oordeel over de specifieke financiële situatie wil, moet en kan blijven, omdat we daarvoor het Cft in positie hebben. Zoals bekend is dat streng waar dat nodig is en ook precies, dus

daar heb ik alle vertrouwen in. Zij zijn op dit moment dus niet tevreden over de situatie op Sint-Maarten.

Wat betreft de integriteit en de schendingen daarvan vind ik de situatie zorgelijk. Er doen te veel verhalen de ronde die beschadigend zijn voor de reputatie van het land Sint-Maarten en daarmee ook voor de reputatie van het Koninkrijk der Nederlanden. Om die reden heeft de rijksministerraad ook gevraagd aan de minister-president van Sint-Maarten om twee dingen te doen. Ten eerste is gevraagd om een onderzoek in te stellen naar de integriteit van het politieke bestuur in Sint-Maarten. Ten tweede heeft de rijksministerraad er zeer op aangedrongen om in 2014, wanneer er verkiezingen zijn en er een nieuw kabinet zal worden geformeerd, te doen wat men op Curaçao ook heeft gedaan, namelijk een strenge integriteits-toets voor de nieuwe ministers, opdat eenieder er zeker van kan zijn dat wie daar in de regering zit, daaraan voldoet. Dat zijn twee forse wensen die zijn neergelegd bij de regering van Sint-Maarten, met het verzoek om er op korte termijn in de richting van de rijksministerraad op te reageren. Ondertussen speelt er een onderzoek van het OM. De heer Heijnen heeft gevraagd in welke fase dat is. Het is nog niet in de fase dat er verdachten zijn aangemerkt, dus dat is nog in de onderzoeksfase. Zoals men uit de publiciteit heeft kunnen vernemen, is er op drie plaatsen huiszoeking gedaan: bij de IND, bij het betrokken etablissement Bada Bing en bij het Statenlid dat op die video zichtbaar is. Er zijn mensen uitgebreid verhoord, waaronder inderdaad de minister van Justitie. Dat duurde vierenhalf uur, geloof ik. Mijn informatie is dat men er nog een aantal rechercheurs aan heeft kunnen toevoegen vanuit Aruba, opdat er voldoende formatie is om dit onderzoek serieus uit te voeren. Dat moet nu zijn beloop hebben. Net als de heer Bosman heb ik geen reden om eraan te twifelen dat het OM daar zijn werk goed doet. Het OM heeft ook bij eerdere gelegenheden weleens laten zien dat het er niet voor terugschrikt om ook politici of gewezen politici in de kuif te pikken wanneer daar aanleiding toe is. Ik kan van alles denken over de situatie die zich daar voordoet, maar dat is niet aan mij. Ik ben als minister voor Koninkrijksrelaties verantwoordelijk voor het stelsel en voor het constitutionele aspect van wie waarover gaat, dus ik wil niet te veel treden in persoonlijke beschouwingen, als men mij toestaat. Met de specifieke casus van die video waarover onlangs veel nieuws is geweest, is het OM nu serieus bezig. Er is een algemene zorg over de integriteit van het politieke bestuur in Sint-Maarten. Om die reden zijn er twee vragen door de rijksministerraad neergelegd bij de regering van Sint-Maarten. Ik ben daar bezorgd over.

De heer **Van Raak** (SP): Die zorg delen we, maar wat ik niet deel is dat de minister antwoordt dat we de instituten eerst het werk moeten laten doen. De minister zegt dat er een mogelijkheid van redres is, dus dat er eigenlijk nog niets aan de hand is, en vraagt ons om dat rustig af te wachten. Ik heb een aantal voorbeelden genoemd van uitspraken van de mensen aan wie dat redres wordt gericht. Ik heb het gehad over de gevolmachtigde minister, de voorzitter van de Staten, de minister van Justitie, de minister van Financiën en de minister-president die zegt: laat ze in Nederland maar schreeuwen tot de dag der verdoemenis. Uit die opmerkingen en die houding blijkt niet dat de intentie is om iets te veranderen of te verbeteren. Daarom vraag ik de minister: als de belangrijkste bestuurders van het eiland zo'n houding hebben tegenover Nederland, is het dan verantwoord om te zeggen dat redres mogelijk is?

Minister **Plasterk**: De zorg delen we. De vervolgvraag is wat de mogelijke oplossing daarvoor is. Ik ben nu zoekende naar de oplossingsrichting die de heer Van Raak voor ogen heeft. Hij zegt dat we moeten afzien van die waarborgfunctie, want daar doe je niets mee. Met andere woorden, laten we onze handen er in alle opzichten van aftrekken. Even afgezien van de

juridische implicaties daarvan en hoe dat zich verhoudt tot het Handvest van de Verenigde Naties, waar ik zo nog op terugkom, los je dat dan in ieder geval helemaal niet op. Dan zeg je dat het gewoon vette pech is voor de mensen die daar wonen. Het is de vraag of dat wel een verantwoorde oplossing is.

De **voorzitter**: Wilt u het kort houden? Anders gaan we hierop door in tweede termijn.

De heer **Van Raak** (SP): De werkelijkheid laat zien dat het zoals het nu gaat, niet kan. Ik heb twee mogelijkheden geschetst voor de minister. Of je neemt die verantwoordelijkheid wel en dan moet je grote opruiming houden. Dan wordt het tijd voor de grote voorjaars schoonmaak. Daar kan de minister voor kiezen. Als we daarvoor kiezen, zal dat grote gevolgen hebben. Als de minister zegt dat we dat politiek of moreel niet kunnen maken of dat het feitelijk niet kan, dan moet hij zeggen dat we de verantwoordelijkheid niet aankunnen en dat we er afstand van moeten nemen. Een van de twee zal het zijn. Zolang we er tussenin blijven varen, blijven we namelijk doormodderen en dan zal de schuit zinken.

Minister **Plasterk**: Zoals zo vaak wanneer de keuze tussen twee wordt voorgelegd, is het de vraag of er niet nog twee of drie andere wegen zijn. Grote opruiming doet geen recht aan het feit dat wij er tweeënhalf jaar geleden voor hebben gekozen om in het Koninkrijk vier autonome landen onder het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden onder te brengen. Dan is dus niet aan de orde dat het ene land in het andere land een grote opruiming gaat houden. De terminologie spreekt mij niet aan. Dat is geen optie. Of de consequentie daarvan moet zijn dat we elkaar dan maar volledig loslaten, is in ieder geval niet de opvatting van de regering. Dat doet ook geen recht aan het feit dat je daarnaast ook nog instrumenten hebt, zoals het Cft inzake de financiën, om zaken in goede banen te leiden. In het geval van Curaçao is inderdaad een paar jaar geleden de kat de bel aangeboden, ook vanuit de rijksministerraad. Dat was overigens ook geëntameerd door de Tweede Kamer. Er zijn daar ook dingen verbeterd. We kunnen er nog over doorpraten of dat allemaal bestendig is en wat er nog meer zou moeten gebeuren, maar er zijn zeker dingen verbeterd. Ik vind zo'n zwart/wit-keuze tussen of grote opruiming houden of bij dezen de handen ervan aftrekken, geen verantwoorde keuze.

De heer **Bosman** (VVD): Het gaat over de waarborgfunctie. Er wordt hier heel zwart/wit geredeneerd. Het probleem is dat wij niet weten wat die waarborgfunctie nu precies is. Iedere keer wordt er gezegd dat het nog geen tijd is voor de waarborgfunctie. Zoals de minister zegt, er zijn allerlei instrumenten en mogelijkheden om deze chirurgisch toe te passen. We zijn al heel lang bezig met de vraag wat die waarborgfunctie is, hoe we deze toepassen en wat er mogelijk is. Misschien moeten we die discussie nog verder voeren, maar ik ben het niet eens met het zwart/wit-denken van alles of niets. Hoe chirurgisch kunnen we deze functie dan toepassen?

Minister **Plasterk**: Ik ben het ermee eens dat er gradaties zitten tussen die twee uitersten. De discussie over de waarborgfunctie heeft natuurlijk een heel lange geschiedenis. Eigenlijk valt deze vraag uiteen in twee vragen. De eerste vraag is wanneer artikel 43, lid 2, van het Statuut aan de orde is. Wanneer kun je zeggen dat er werkelijk geen sprake meer is van behoorlijk bestuur, mensenrechten of een rechtsstaat? Dat luistert nauw, want zelfs als er een casus is dat er in een ander land iets gebeurt waar je het niet mee eens bent als Tweede Kamer of als regering van Nederland, is daarmee nog niet automatisch gezegd dat er dan geen sprake meer is van behoorlijk bestuur. De tweede vraag is: als je zou constateren dat artikel 43, lid 2, actueel is, welke instrumenten heb je dan om die

waarborgfunctie te realiseren? In het algemeen gesproken kan bij een Algemene Maatregel van Rijksbestuur (AMvRB) worden besloten om iemand op non-actief te stellen. In juridische zin kan dat, maar je moet je wel afvragen of artikel 43, lid 2, überhaupt actueel is en wat er dan gebeurt. Ik ben het met de heer Bosman eens dat we dat gesprek wel zullen moeten voeren, al weet ik niet of dat allemaal in een AO lukt. De heer Van Raak en anderen hebben gevraagd hoe solide die constructie is. Zijn er niet te weinig grijstinten tussen ofwel grijpen naar de waarborgfunctie, waarbij je in feite ingrijpt in de autonomie van een land, ofwel dat niet doen en dan geen instrument hebben?

De heer **Bosman** (VVD): De minister sprak duidelijk over de vraag wanneer je ingrijpt en wanneer er sprake is van geen goed bestuur. Misschien komt hij er nog op terug, maar ik noemde als voorbeeld de heer Duncan. Hij is in zijn rol als minister van Justitie betrokken bij mogelijke onderzoeken. Bovendien heeft hij zeggenschap, zowel financieel als personeel, over de Landsrecherche en bij het aanwijzen van dat soort zaken. Daarbij is het de vraag of wij dit binnen het Koninkrijk goed bestuur noemen.

Minister **Plasterk**: Het begrip «goed bestuur» heeft ook een bredere juridische lading, dus daar wil ik bij wegblijven. Ik vind de situatie die zich daar nu voordoet, niet goed voor de reputatie van het land Sint-Maarten en niet goed voor het Koninkrijk. Verder wil ik wegblijven van die individuele casus, zeker omdat er ook nog een juridisch aspect aan zit. Voorzitter. Dat waren mijn opmerkingen vooraf. Ik zal nu de afzonderlijke sprekers langsgaan, waarbij sommige van die opmerkingen misschien nog terugkomen. De heer Van Raak vroeg welke dag van de verdoemenis de minister-president van Sint-Maarten bedoelde, maar dat weet ik niet. Hij zei ook dat het niet kan dat de Nederlanders moeten betalen. Ik ben het ermee eens, en dat heeft de regering ook al eerder uitgesproken, dat er geen begrotingssteun meer loopt van Nederland naar andere landen in het Koninkrijk. Dat is ook een antwoord op een vraag van de heer Fritsma. Natuurlijk is er destijds gekozen voor schuldsanering voor twee van die drie landen. Je kunt allerlei opvattingen hebben over de vraag of dat instrument helemaal effectief is aangewend, maar de opvatting van de regering is glashelder: er komt geen nieuwe begrotingssteun vanuit Nederland naar andere landen. Ik merk dat de regering van Aruba en de regering van Curaçao dat ook als uitgangspunt nemen bij elk gesprek dat ik met ze heb. De heer Van Raak zei zojuist dat de heer Wiels zou hebben gezegd dat hij 1,8 miljard wil zien, maar ik heb die vraag nooit gekregen van de heer Wiels of van de regering van Curaçao. Wij hebben geen intentie om begrotingssteun te verlenen.

Er loopt nog wel een discussie met Sint-Maarten omdat men meent dat een schuldsanering in de orde van grootte van 70 miljoen nog niet is afgewikkeld. Mijn voorgangers hebben al gezegd dat het loket is gesloten en die opvatting heb ik opnieuw nadrukkelijk uitgedragen in Sint-Maarten, dus dat moet helder zijn.

Ik dank de heer Bosman voor zijn steun voor de acties richting Saba en Statia. Ik ben het eens met zijn opvatting over het Openbaar Ministerie. Hij maakte een goed punt met betrekking tot de scheiding van machten en hij vroeg hoe dat precies zit op Sint-Maarten. Ik blader even, want ik had hier een nog wat specifiekere commentaar bij. Dat is verloren gegaan, dus ik doe het maar even uit het hoofd. De minister kan niet zonder tussenkomst van het Hof aanwijzingen geven aan het Openbaar Ministerie. Er is wel een aparte regeling die maakt dat politici een aparte positie hebben, overigens net als in Nederland. De informatie dat die regeling op Sint-Maarten geldt voor alle misdrijven – ik meen dat de heer Heijnen daarnaar vroeg – is juist. In Nederland geldt die voor een beperktere categorie. Het belangrijkste is dat de minister van Justitie van

Sint-Maarten niet kan ingrijpen in de acties van het OM zonder dat eerst het Hof te laten passeren. Mocht een bewindspersoon als verdachte worden aangemerkt, dan wordt die onmiddellijk op non-actief gesteld. Vanaf dat moment is het niet meer mogelijk om te interveniëren in het proces vanuit de functie die hij voordien bekleedde. Mocht het tot een veroordeling komen – dit baseer ik op informatie die ik heb gekregen van de minister-president van Sint-Maarten, dus ik neem aan dat de bron goed is – dan wordt iemand daarmee uit zijn functie ontheven. Ik spreek overigens in algemene zin. Dit is gewoon de wet in Sint-Maarten.

De heer **Heijnen** (PvdA): Dat vraagt preciezer naar de werking van artikel 123 van de Staatsregeling van Sint Maarten. Ik heb begrepen dat die beperkingen bevat ten aanzien van de vervolging van politici, zowel ministers als Statenleden. Ik hoor de minister zeggen dat de wet- en regelgeving op Sint-Maarten – het lijkt me fantastisch als dat het geval is – met zich meebrengt dat een minister zodra hij wordt vervolgd, moet terugtreden. Ik hoop dat dit ook geldt voor Statenleden. Dat zou ik vatten onder de term «goed bestuur».

Minister **Plasterk**: Op dat laatste punt baseer ik mij op de informatie die ik van de minister-president van Sint-Maarten heb gekregen toen ik haar vroeg of dit een complicatie zou opleveren. Uit de lichaamstaal van de gevolmachtigd minister, die hier aanwezig is, blijkt dat de verschaft informatie correct is. Dat heb ik dan bij dezen herhaald. Ook in Nederland bestaat een speciale regeling ten aanzien van de vervolging van ministers en leden van het parlement. Die is zelfs opgenomen in de Grondwet. Die is getroffen als waarborg tegen een lichtvaardig ingestelde vervolging, maar ook om ervoor te zorgen dat er vervolging zal plaatsvinden als dat noodzakelijk is. De regeling op Sint-Maarten wijkt dus af van die in Nederland. Die geldt namelijk niet uitsluitend voor ambtsmisdrijven, maar voor alle misdrijven.

De heer **Heijnen** (PvdA): Dus als je wordt vervolgd als politicus dan word je uit je functie gezet, tijdelijk of permanent?

Minister **Plasterk**: Tijdelijk, want je zou onschuldig kunnen zijn.

De heer **Heijnen** (PvdA): Precies, dus dat is prima. Als artikel 123 van de Staatsregeling echter met zich meebrengt dat je niet kan worden vervolgd, is dat nooit aan de orde. Ik stel dus nogmaals de vraag of artikel 123 de mogelijkheid beperkt voor het Hof om politici te vervolgen, te beschouwen als verdachte en vervolgens de wet zijn werk te laten doen.

Minister **Plasterk**: Ik stel voor dat ik hier in tweede termijn op terugkom, om de vraag juridisch exact te kunnen beantwoorden.

De heer **Bosman** (VVD): Het is misschien wel heel technisch, maar het gaat mij niet zozeer om de relatie tussen de heer Duncan en het OM. Het gaat mij om de relatie van de heer Duncan met het onderzoek en de Landsrecherche. Die zitten veel dichter op elkaar, althans volgens de informatie die ik heb ontvangen. De zeggenschap van de heer Duncan over uitvoerende diensten als de politie en de Landsrecherche is vele male groter. Ik vergelijk zijn positie met die van een korpschef, want zo dicht zit hij erop, en niet met die van onze minister van Veiligheid en Justitie.

Minister **Plasterk**: Ik heb al gezegd dat de Landsrecherche met drie man is uitgebreid. Ik heb geen aanwijzingen dat de Landsrecherche niet onbeperkt haar werk zou kunnen doen of dat de heer Duncan intervenieert in het onderzoek dat zij doet.

De **voorzitter**: De minister vervolgt zijn betoog.

Minister **Plasterk**: De heer Bosman vroeg naar mogelijke ambtsberichten van rechters en andere functionarissen die zouden wijzen op corruptie en of die niet beschikbaar zouden zijn. Laat ik daar helder over zijn: mij zijn dergelijke ambtsberichten niet bekend. Als ik die had, zou ik die informatie met de Kamer delen. Mocht er informatie anderszins zijn dan hoor ik dat graag en zal ik daar onmiddellijk naspeuring naar doen.

De **voorzitter**: Ik zie dat de heer Van Raak en heer Bosman willen interrumperen. De minister maakt even zijn antwoord af. Ik merk op dat er geen limiet aan het aantal interrupties zit. Als wij echter met deze frequentie blijven interrumperen, hebben wij een tijdprobleem.

Minister **Plasterk**: Voor de goede orde: ik heb het over ambtsberichten van Nederlandse ambtenaren, van functionarissen. Het is natuurlijk mogelijk dat iemand van Nederlandse afkomst in dienst is van een andere regering. Ik meen dat de heer Roorda werd genoemd. Daar heb ik het niet over, want die verstrekken geen ambtsberichten aan de Nederlandse regering.

De heer **Van Raak** (SP): Het gaat in elk geval over Nederlanders die daar zijn, die het ministerie hebben gewaarschuwd, jaren terug, over corruptie, financiële malversaties en banden met de onderwereld. Zij verschaffen informatie aan het ministerie. Die heeft het ministerie dus. De ambtenaren zeggen dat die informatie niet is gebruikt bij de beantwoording van vragen van de Tweede Kamer. Is die informatie bij de minister terechtgekomen? Waar is die informatie gebleven? Waarom is die informatie niet gewoon gebruikt en gedeeld met de Tweede Kamer?

Minister **Plasterk**: Misschien is het onbewust, maar de heer Van Raak formuleert wel dubbelzinnig. Hij spreekt eerst over «Nederlanders die daar zijn» en een zin later zijn het ineens «die ambtenaren». Daarmee wordt de indruk gewekt dat het Nederlandse ambtenaren zijn en dat er ambtsberichten zouden zijn. Het zou zeer wel kunnen – ik heb het niet concreet voor ogen – dat er door Nederlanders brieven zijn gestuurd waarin zij zich beklagen over situaties in andere landen van het Koninkrijk, onder voorgangers van mij of zelfs in deze periode. Er staat mij nu geen voorbeeld bij, maar het zou zomaar kunnen. Wat ik zojuist weersprak, is dat er ambtsberichten zouden zijn en dat de informatie daaruit de Kamer is onthouden. Dat verschil wil ik wel aanbrengen. Nogmaals, het komt in elk land voor. In Nederland zijn er ook mensen die brieven sturen waarin zij schrijven dat ergens zaken niet op orde zijn.

De heer **Van Raak** (SP): Het gaat om Nederlandse ambtenaren. Nederlandse ambtenaren sturen informatie, ambtsberichten, naar het ministerie over zaken op Sint-Maarten die niet deugen. Die ambtenaren – althans de enkeling die zich heeft gemeld – zeggen dat die informatie wel bij het ministerie ligt, maar dat de minister die niet heeft gebruikt bij het beantwoorden van vragen van de Tweede Kamer. Ik vraag de minister om dat eens uit te zoeken. Klopt dat? De minister weet zelf ook dat als de Kamer onjuist of onvoldoende is geïnformeerd terwijl de informatie wel bij het ministerie ligt, het niet goed is en hij dan een groot probleem heeft. Ik vraag de minister in eerste instantie heel vriendelijk om dat eens na te gaan binnen de lijn, om eens binnen het ministerie te kijken of dit soort berichten er is en of ministers daar altijd van op de hoogte zijn gesteld.

Minister **Plasterk**: Ik zeg toe dat ik zal nagaan of er ambtsberichten van Nederlandse ambtenaren op het ministerie zijn over corruptie of andere misstanden in andere landen van het Koninkrijk.

De **voorzitter**: Voor de goede orde – het is wellicht muggenzifterij – maar als u het hebt over Nederlanders dan bedoelt u Europese Nederlanders.

Minister **Plasterk**: Ambtenaren in Nederlandse dienst, lijkt mij.

De heer **Bosman** (VVD): Wij zitten heel erg op de ambtsberichten, maar het gaat mij ook om iets anders. Wij sturen daar ook Nederlandse ambtenaren heen, zoals rechters en marechaussee, ter ondersteuning. Die komen terug met een verhaal. Die hebben daar een jaar, twee jaar of drie jaar gezeten en hebben informatie. Komen die mensen, een marechaussee of een rechter, gewoon terug in Nederland, pakken de koffer uit en gaan weer ergens beginnen of vindt er zoiets als een debriefing plaats? Wordt gevraagd om een verslag te maken over de periode die zij daar geweest zijn, zodat wij daar ons voordeel mee kunnen doen? Dat is mijn vraag. Het gaat mij niet om ambtsberichten, maar om informatie van mensen die daar zijn geweest. Wordt die mensen gevraagd: je bent daar drie jaar actief geweest, wat is goed geweest en wat niet? Ik mag hopen dat als wij continu mensen sturen, er ook sprake is van een leerproces. Mensen die er zijn geweest, zouden aan hun opvolgers kunnen vertellen wat zij tegen gaan komen. Er moet niet iedere keer een nieuw iemand worden gestuurd die opnieuw het wiel gaat uitvinden. Dat moet dus gebeuren in het kader van voorbereiding en van steeds slimmer worden. Daarnaast is het goed om te weten wat daar gebeurt. Naar die informatie ben ik heel benieuwd. Het gaat mij niet zozeer om de techniek van de ambtsberichten, maar om wat de minister doet met alle informatie die terugkomt.

Minister **Plasterk**: Nederlandse rechters die daar zijn, zijn in lokale dienst en vallen dus onder de lokale verantwoordelijkheid. Als zij terugkomen in Nederland en een interessant verhaal te vertellen hebben en ik daar informatie uithaal waarvan ik denk dat die relevant is voor de Kamer, zal ik die haar uiteraard doen toekomen. Dat is echter meer anekdotisch, begrijp ik.

De heer **Bosman** (VVD): Wij sturen daar dus gewoon mensen heen, die gaan daar drie jaar werken en die gaan weer gewoon hun eigen werk doen als zij terugkomen in Nederland? Mijn beeld is dat iedere keer als wij nieuwe mensen sturen, wij opnieuw het wiel gaan uitvinden. Dat is het idee dat ik erbij krijg. Ze worden gestuurd zonder dat zij informatie krijgen van hun voorganger.

Minister **Plasterk**: Dat laatste weet ik eerlijk gezegd niet. Dat gaat over de manier waarop informatie wordt overgedragen aan mensen die daar als rechter gaan werken. Ik zou bijna zeggen dat de heer Bosman dat aan de voorzitter van deze vergadering zou moeten vragen, want die heeft dat volgens mij ook gedaan. Ik kan niet beoordelen of de praktijk is dat mensen onvoldoende voorbereid daarheen gaan. Ik kan mij dat moeilijk voorstellen. Ik weet dat er expertise wordt bijgedragen. Ik hoor uit andere landen van het Koninkrijk dat een van de punten waarop men de koninkrijksrelatie zeer waardeert, de persoonlijke inbreng van expertise, van Nederlandse mensen, in dergelijke functies is. Dat stelt men zeer op prijs. Men heeft het ook nodig om het juridische systeem goed te laten functioneren. Mensen gaan er een paar jaar naartoe, komen weer terug en pakken een andere functie. Dat kan aan alle kanten waardevol zijn.

De **voorzitter**: Mijnheer Bosman, u hebt een interruptie in tweeën gehad. Bewaar deze vraag voor de tweede termijn, dan kan de minister door.

Minister **Plasterk**: Ik kom nu op de vragen van de heer Fritsma. Hij wijst eigenlijk de koninkrijksconstructie ten principale af, zo vat ik het samen.

Hij vraagt waarom wij daar niet uit kunnen treden. Er zit inderdaad een asymmetrie in het Koninkrijk. Die is het gevolg, inderdaad volgens het Handvest van de Verenigde Naties, van de asymmetrie die teruggaat op de koloniale verhoudingen. Het is waar dat de voormalige kolonisator niet eigenstandig uit zo'n verband mag treden en dat de voormalige kolonie het recht op zelfbeschikking heeft. Wat Suriname heeft gedaan, dat niet langer onderdeel van het Koninkrijk wenste zijn, is legitiem. Nederland zou niet datzelfde mogen doen. Daar zijn goede redenen voor. Wij zijn verdragspartner, dus wij hebben daar willens en wetens voor getekend. Nederland erkende op het moment van tekenen die asymmetrie. Nu is dat dus voor ons een gegeven, tenzij wij uit het verdrag treden.

De heer **Fritsma** (PVV): Ik houd toch twijfels. Volgens dezelfde VN heeft ieder land zelfbeschikkingsrecht. Daarbij is geen onderscheid gemaakt tussen oud-koloniën en oud-kolonisators. Het zou toch een heel vreemde situatie zijn dat alleen oud-koloniën zelfbeschikkingsrecht hebben en de landen die kolonisator waren, voor eeuwig kunnen fluiten naar hun zelfbeschikkingsrecht? Ik vind dat bijna niet te geloven. Als de minister gelijk heeft, betekent dit dat het Handvest van de Verenigde Naties bepaalt dat Nederland geen onafhankelijk land is, dat het geen zelfbeschikkingsrecht heeft en dat het voor eeuwig kan worden gegijzeld door landen als Curaçao en Sint-Maarten. Dat is immers precies het probleem. Op deze manier kunnen die landen Nederland voor eeuwig aan het lijntje houden. Deze constructie is het begin van alle ellende, zou ik bijna zeggen. Als dat echt zo is, vraagt de PVV-fractie in elk geval om aan te sturen op wijziging van de VN-bepalingen. Anders blijft dit immers een gebed zonder einde.

Minister **Plasterk**: Allereerst het juridische punt: Nederland heeft zelfbeschikkingsrecht, maar dat wordt op dit punt inderdaad beperkt door het verdrag dat Nederland is aangegaan waarin staat dat wij niet eenzijdig de banden met voormalige koloniën kunnen afsnijden. De heer Fritsma is ongetwijfeld ook in het Caribisch gebied geweest. Het zijn eilanden die weliswaar dicht bij elkaar liggen, maar met verschillende talen en een complexe oorsprong en samenstelling. Dat maakt het lastig voor ieder van de onderdelen van het eilandenrijk om zichzelf te besturen. Die situatie is toch in het verleden gecreëerd door een aantal landen. Die hebben een historische verantwoordelijkheid die niet zomaar kan worden opgeheven.

De heer Fritsma zei dat wij daarmee worden gegijzeld. Het staat ons natuurlijk wel vrij om de financiële arrangementen in te richten en dat doen wij ook. Ik heb zojuist al gezegd dat wij geen begrotingssteun aan de andere landen in het Koninkrijk geven, dat wij niet permanent een inkomensstroom blijven genereren om de begroting van een van de andere drie landen op orde te brengen. Wij zijn dus niet volledig gegijzeld. Wij kunnen echter niet eenzijdig besluiten om ermee op te houden.

De **voorzitter**: U mag een vraag stellen, mijnheer Fritsma. Als het een conclusie is, vraag ik u om die te bewaren voor de tweede termijn.

De heer **Fritsma** (PVV): Nee, ik heb nog een korte vervolgvraag. Er wordt steeds gezegd dat wij binnen het Koninkrijk samenwerken op basis van gelijkheid, van gelijkwaardigheid. Die valt natuurlijk volkomen weg als landen als Curaçao en Sint-Maarten wel eenzijdig de banden met Nederland kunnen verbreken, maar dit andersom niet kan. Erkent de minister dat? Is er voor de minister ooit een situatie denkbaar waarin wel wordt aangestuurd op verdragswijziging of opzegging van een verdrag? Nogmaals, de problemen lijken niet een-twee-drie opgelost en dit kan wel eens de laatste remedie zijn. Erkent de minister dat?

Minister **Plasterk**: Dat er sprake is van asymmetrie in de relatie op het punt van het opzeggen van het lidmaatschap van het Koninkrijk, heb ik zojuist inderdaad gesignaleerd. Dat is het geval. Wat betreft de intensiteit van de samenwerking binnen het Koninkrijk heeft Nederland een behoorlijk vrije keuze. De weg die de afgelopen jaren is gekozen door Aruba en nu ook door Curaçao, is om samen te kijken waar wij meerwaarde kunnen creëren op allerlei terreinen die ten voordele is van de landen binnen het Koninkrijk. Dat vind ik de juiste weg. Dan werk je toe naar een steeds grotere gelijkwaardigheid. Er zijn vele terreinen waarop dat mogelijk is. Je zou op Aruba onderzoek kunnen doen naar alternatieve energiebronnen. Daar is immers veel zon, wind en zeestroming, dus dat is de ideale plek, ook vanuit Nederland gezien, om dat te doen. De Hub of the America's heeft een grote meerwaarde voor Nederland. Omgekeerd heeft men daar, omdat het betrekkelijk kleine eilanden zijn, veel aan de mogelijkheid om op het gebied van hoger onderwijs samen te werken met Nederland. Er zijn talloze andere terreinen te noemen. Op die manier zullen wij inderdaad gezamenlijk een toekomst met elkaar moeten vinden, als wij op een productieve manier verder willen in het Koninkrijk. Dat is een uitdaging. Ik wil proberen om die aan te gaan.

De Fritsma vroeg mijn commentaar op de zaak van de heer Roorda, die ontslag heeft genomen. Eerlijk gezegd heb ik daar geen commentaar op. Ik heb net een nieuwsberichtje gezien, maar ik geloof dat het niet aan mij is om daar commentaar op te leveren.

Op de vraag van de heer Heijnen over artikel 123 van de Staatsregeling van Sint Maarten kom ik in tweede termijn nog even terug. Ik heb al gezegd dat er in het onderzoek naar de videoband nog geen verdachten zijn aangemerkt, voor zover ik weet. Voor de goede orde merk ik nog op dat het OM van Sint-Maarten naar mij natuurlijk geen informatieplicht heeft. Ik weet dat dit de stand van zaken van het onderzoek is. Het hoeft echter geen verantwoording af te leggen aan mij op dit punt, maar daar ging de heer Heijnen ook niet vanuit. De begroting van Sint-Maarten is nog niet goedgekeurd.

De heer Heijnen stelde een aantal vragen over Curaçao. Hij had een vraag over de wisseling van de regering daar. Ik weet eigenlijk niet anders dan dat degenen die vanuit het parlement de regering steunen – dat zijn dus de heer Rosaria en de heer Wiels – vanaf het begin hebben gezegd dat het in het belang van het land is om nu een aantal buitengewoon lastige kwesties, zoals het op orde brengen van de begroting, ingrepen in arrangementen voor zorg en verhoging van de pensioenleeftijd, te laten uitvoeren door een zakenkabinet met een zittingsperiode van zes maanden. Daarvan is nu meer dan de helft verstreken. Om de vacatures open te stellen, heeft de minister-president, kennelijk naar het recht van Curaçao, zijn ontslag aangeboden. Daardoor kan nu de procedure worden gestart. De integriteitstoets waar wij zojuist over spraken, heeft immers ook tijd nodig. Dat lijkt mij een volledig heldere verklaring voor wat er nu is gebeurd. Ik heb geen aanleiding om daar andere motieven achter te zien dan die ik heb genoemd.

Ik weet niet of de zorgen over een nieuwe politieke regering die er zal komen terecht zijn. Je kunt niet eeuwig een land door een zakenkabinet laten regeren. Het was duidelijk ook als tijdelijke maatregel bedoeld. Ik geloof dat niemand hier uiteindelijk het primaat van de politiek bij het landsbestuur zal betwisten. Wat mij er vertrouwen in geeft dat het de goede kant op zou kunnen gaan, is dat de mensen die een aantal maanden geleden hebben gekozen voor het installeren van dit zakenkabinet nu ook politiek verantwoordelijk zijn voor het vervolg daarop, namelijk de doorstart naar een politiek kabinet. Ik zie dat op voorhand met blijde verwachting tegemoet. Ik zie geen reden om daar geen vertrouwen in te hebben.

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik gun de minister zijn blijde verwachting. Ik denk echter dat wij hier wel de taak hebben, vanuit de waarborgfunctie en de benadering dat schuldsanering heeft plaatsgevonden en dat het daarbij moet blijven, om het Cft zijn werk goed te laten doen. Dat is uiteindelijk akkoord gegaan met de begroting van Curaçao, ook omdat die uitgevoerd zou worden door een zakenregering. Wat zijn de instrumenten van het Cft als onverhoopt een nieuwe regering niet meer conform die begroting de zaken uitvoert en dus de zaken weer op zijn beloop laat? Dat is een risico dat je met iedere regering loopt, zeker in omstandigheden zoals die op Curaçao. Hoe voorkomen wij dat? Wat voor instrument is er dan?

Minister **Plasterk**: Het Cft heeft eerder het standpunt ingenomen dat iedere leningaanvraag afzonderlijk moet worden getoetst door hem. Het is nu onder voorwaarden akkoord gegaan met het weer toestaan van de toegang tot de lopende inschrijving. Het Cft kan echter voortdurend de vinger aan de pols houden. De Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten zal voor elke regering van Curaçao gelden. De Staten van Curaçao hebben een zakenkabinet neergezet om, in eerste aanleg, de begroting op orde te brengen. Ik ga er niet vanuit dat zij dat hebben gedaan om er vervolgens een regering neer te zetten die het weer van de rails laat lopen. Vergeet niet dat er geen nieuwe verkiezingen zijn. Deze coalitie heeft er na de verkiezingen bewust voor gekozen om voor zes maanden een zakenkabinet aan te stellen en vervolgens een politieke doorstart te maken, met de bedoeling om het land financieel gezond te maken.

Wat mij vertrouwen geeft, is dat de leidende politici in de Staten, die de grondslag vormen voor deze coalitie, een regering willen die integer is. Zij willen een regering die opkomt voor de gewone mensen in het land Curaçao, dus dat niet alleen de rijke mensen er beter van worden. Daarnaast willen zij, op de langere termijn, toe naar onafhankelijkheid. Onderdeel daarvan, stap één daarin, is dat zij economisch en financieel hun eigen zaken kunnen doen. Dat laatste element spreekt mij zeer aan. Als dat de intentie is, kunnen wij ook op dat punt prima zaken met elkaar blijven doen.

De heer **Bosman** (VVD): Over dat laatste maak ik mij toch wel heel erg zorgen. Ook het Cft spreekt over verkapte leningen. Er is discussie over hoe zichtbaar al die financiële stromen zijn. Er is een continu proces rond de overheids-nv's. De houdbaarheid van de begroting op de lange termijn is zorgelijk. Dat zijn allemaal zaken die het Cft ook zelf noemt. Tegelijkertijd zegt het: begin toch maar met leningen. Er is dus sprake van verkapte leningen, er zijn overheids-nv's die niet alles ter inzage geven en de begroting is op lange termijn niet houdbaar. Ik krijg dat niet bij elkaar. Kan de minister uitleggen waarom Curaçao dan wel recht heeft op leningen?

Minister **Plasterk**: Dat recht op leningen is geclausuleerd, aan voorwaarden gebonden. Er zal heel wat moeten gebeuren voor ik het advies van het Cft niet volg. Dat is buitengewoon consciëntieus en streng. Het Cft is zeer energiek, blijkt mij elke keer weer. Het is natuurlijk een proces van zorgen dat men daar de zaken op orde krijgt. Het Cft heeft daarin een intensief contact met de minister van Financiën en de regering daar. Het Cft zegt dat vier van de zes punten op orde zijn, maar dat over de andere twee punten nog helderheid moet worden verschaft en misschien nadere maatregelen moeten worden genomen opdat men voldoet aan de voorwaarden die worden gesteld. Als dat het geval is, kan men in aanmerking komen voor de lopende inschrijving.

De heer **Bosman** (VVD): Kan de minister aan het Cft vragen wat zijn beweegredenen is? Ik krijg het namelijk niet bij elkaar. Er is sprake van verkapte leningen en toekomstbestendigheid is er niet, en dan toch gaan

lenen. Ik begrijp dat de minister vertrouwen heeft in het Cft, in de zorgvuldigheid. Het Cft zegt echter aan de ene kant dat het moeite heeft met de begroting van Curaçao, maar aan de andere kant staat het wel leningen toe. Die twee heb ik nog niet bij elkaar. Als de minister die vraag zou willen meenemen en daar met het Cft over zou willen spreken, hoor ik op den duur graag wat de uitkomsten daarvan zijn.

Minister **Plasterk**: Dat zeg ik uiteraard toe.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Raak, ik zie dat u toch nog een interruptie wilt plaatsen. Ik wijs u erop dat u, in tegenstelling tot andere leden, al zeven interrupties hebt gehad.

De heer **Van Raak** (SP): Die anderen samen veel meer.

De **voorzitter**: Die anderen samen hebben er nog niet heel veel meer gehad.

De heer **Van Raak** (SP): Mijn laatste dan, voorzitter.

De **voorzitter**: Ga uw gang.

De heer **Van Raak** (SP): Ik heb dat stuk van het Cft natuurlijk goed gelezen. Ik steun het hele verhaal van de heer Bosman. Het Cft zegt ook dat de landen creatief zijn met het vinden van manieren om buiten de begroting en buiten de wettelijke bepalingen van de rijkswet om te lenen om projecten te financieren. Dat is natuurlijk het grote probleem. Er wordt ook buiten de afspraken om, buiten het toezicht om, geld geleend. De minister zal het met mij eens zijn dat wij wellicht weliswaar geen begrotingssteun gaan geven, maar dat Nederland uiteindelijk als er financiële problemen zijn op Curaçao of Sint-Maarten Nederland, als de landen failliet gaan, moeten betalen.

Minister **Plasterk**: Er staan inderdaad kritische opmerkingen in het rapport van het Cft. Gelukkig maar, want dat is zijn taak ook. Een van die kritische opmerkingen heeft betrekking op die leningen. Ik wil echter toch ook eens de andere kant benadrukken. De regering van Curaçao heeft in een paar maanden zeer ingrijpende maatregelen genomen, met het verhogen van de AOV-leeftijd en met ingrepen in de zorgkosten en het zorgpakket, in een mate die in Nederland eerlijk gezegd op een dergelijke termijn totaal ondenkbaar zou zijn. Er zit natuurlijk een grens aan de spankracht van een samenleving om dergelijke ingrepen op te vangen. Men heeft dus de durf en de politieke moed om dit te doen. Men slaagt er bovendien kennelijk in om niet alleen de begroting door de Staten te krijgen, maar ook de onderliggende maatregelen. Zowel de AOV-maatregel als de zorgmaatregelen zijn namelijk inmiddels door de Staten geaccepteerd. Dan kun je nog steeds kritisch zeggen dat het nog niet 100% op orde is, maar maatregelen moeten voor een regering ook wel uitvoerbaar zijn. Ik vind het goed dat het Cft voortdurend de vinger aan de pols houdt en zegt wat er nog niet op orde is, maar ik heb ook groot respect voor de manier waarop de regering van Curaçao deze maatregelen nu doorvoert.

De heer **Van Raak** (SP): Dat was echt mijn vraag niet.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Van Raak.

De heer **Van Raak** (SP): Het was mijn vraag niet. Als de regering van Curaçao erin slaagt om te investeren in de eigen bevolking en goede dingen voor de mensen te doen, sta ik hier te juichen. Dan wil ik zelfs nog

praten over hoe wij dat kunnen meefinancieren. Daar heb ik geen probleem mee. Ik heb een vraag gesteld aan de minister. Als het misloopt op Sint-Maarten, financieel, of als het misloopt op Curaçao, financieel, als landen financieel over het randje gaan, wie gaat dat dan betalen? Volgens mij is dat Nederland. Die eerlijkheid wil ik hier ook op tafel hebben.

Minister **Plasterk**: Allereerst wordt nu toch weer van Curaçao heel snel een sprong gemaakt naar Sint-Maarten, waar ik inderdaad ook zorgen over heb. De Nederlandse regering is niet bereid om begrotingssteun te verlenen, en ook niet om aan een land dat niet in staat is om goede maatregelen te nemen en daardoor failliet gaat financieringssteun te leveren. Men moet voldoen aan de voorwaarden die daarvoor zijn gesteld, om in aanmerking komen voor bijvoorbeeld leningen onder de lopende inschrijving. Het Cft ziet daar streng op toe. Dat geldt ook voor leningen voor doelen waarover wij het hier ongetwijfeld over eens zijn, zoals voor een ziekenhuis. Dat is buitengewoon sympathiek en buitengewoon belangrijk. Voordat men ervoor kan gaan lenen, moet echter door het Cft zijn geconstateerd dat het verantwoord is om die lening aan te gaan. Anders kan het niet, op dat moment.

De **voorzitter**: De minister vervolgt zijn betoog.

Minister **Plasterk**: De heer Heijnen stelde een vraag over een onderzoek naar de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten. Pricewaterhouse-Coopers is net gestart met dat onderzoek. Het heeft natuurlijk veel te lang geduurd voordat er uiteindelijk een offerte lag en men het eens was over de terms of reference. Maar goed, het is uiteindelijk toch gelukt. Dat lijkt mij belangrijk, want er moet een solide bank zijn. Het is voor Curaçao en in een hogere mate voor Sint-Maarten cruciaal dat zij zo'n bank hebben en dat die goed functioneert.

Mevrouw Bergkamp had een groot aantal punten die ik nog even langs zal lopen. Ik heb al gesproken over de leningen van Curaçao en de rol van van het Cft. Zij vroeg wanneer het rapport van Transparency International komt. Dat is al eerder, ik meen in het voorjaar, toegezegd. Het is door de regeringsformatie enigszins vertraagd. Mijn meest recente informatie is dat het in juni wordt verwacht.

Mevrouw Bergkamp heeft een aantal vragen over Oostpunt gesteld. Over de olievervuiling bij Jan Kok en de ontwikkelingsplannen voor Oostpunt zal ik de Kamer informeren zodra ik informatie van de regering van Curaçao heb gekregen. Ik moet erbij zeggen dat ik er niet eigenstandig over kan rapporteren. Het is een autonoom land en ook het ambtelijk apparaat van Curaçao staat niet tot mijn beschikking, dus ik moet altijd informeren bij de regering van Curaçao. Dat zal ik doen. Zodra ik die informatie heb, informeer ik de Kamer.

Mevrouw **Bergkamp** (D66): Kan de minister daar schriftelijk op reageren en, zo ja, op welke termijn?

Minister **Plasterk**: Ik zal de Kamer daar zeker schriftelijk over informeren. Het noemen van een termijn is wat lastig, omdat ik afhankelijk ben van informatie van de regering van Curaçao. Ik kan hooguit een indicatie geven wanneer wij denken dat het mogelijk zou moeten zijn om die informatie te krijgen. Ik krijg de indruk dat dit voor de zomer is. Wij zullen in samenspraak met de regering van Curaçao proberen om dat gestand te doen.

Ik kom ten slotte op de Jellinek Retreat. Mevrouw Bergkamp herinnert zich een subsidie vanuit Nederland voor een afkickkliniek op Curaçao. Ik heb terugkijkend geen indicatie dat die subsidieverlening op zichzelf niet correct is verlopen. Er is aan de subsidievoorwaarden voldaan. Achteraf is er misschien toch een ander beeld geweest, met name van de vraag in

welke mate die kliniek aan de lokale bevolking van Curaçao ten goede zou komen. Achteraf had dat geld misschien anders besteed kunnen worden. Dat is wat ik er terugblikkend op kan zeggen. De kliniek wordt nu kennelijk gesloten. Achteraf kun je je dan altijd afvragen of het nu de beste investering in de gezondheidszorg op Curaçao was.

Mevrouw **Bergkamp** (D66): Kan de minister ook iets zeggen over de wijze waarop er toezicht heeft plaatsgevonden? Er is natuurlijk een behoorlijk bedrag aan subsidie besteed. Uiteindelijk is gebleken dat er van de verslavingskliniek niets over is gebleven. Ik vraag mij dan wel af wat de rol van de Nederlandse overheid is geweest op het gebied van toezicht hierop.

Minister **Plasterk**: Voor zover mijn informatie strekt, is daar niets gebeurd wat niet aan de Nederlandse subsidievoorwaarden voldeed. Er is subsidie verleend aan een kliniek op Curaçao en daarbij heeft men voldaan aan de voorwaarden. Nederland had geen autonome toezichtpositie ontleend aan het feit dat daar een subsidie aan is verleend. Achteraf kun je je hooguit afvragen of het een goede keuze was om het zo te doen.

Mevrouw **Bergkamp** (D66): Volgens mij heeft de minister nog één van mijn vragen niet beantwoord, namelijk die over de rechtshandhaving en de bezuinigingen.

Minister **Plasterk**: Ik dacht dat ik daarop, ook naar aanleiding van vragen van andere woordvoerders over de relatie tussen de bezuinigingen en het lopende onderzoek, had gereageerd. Ja, er wordt daar naar het zich laat aanzien op bezuinigd. Er is overigens nog geen begroting, alleen nog maar een aankondiging. Ik heb geen reden om aan te nemen dat dit het lopende onderzoek op basis van die tapes belemmert. Daar hebben wij net ook al over gesproken.

De heer **Bosman** (VVD): Mevrouw Bergkamp had ook een vraag over de Isla-raffinaderij. Is dat nu daadwerkelijk onder de rechter en daarmee eigenlijk geen onderwerp van discussie?

Minister **Plasterk**: Nee, dat is niet zo. Ik heb een gesprek gehad met minister-president Hodge over dit onderwerp, ook naar aanleiding van een eerder algemeen overleg. Ik heb aangedrongen op meer urgentie bij de acties die men onderneemt. Het ging om drie dingen. Het eerste punt is de aanpassing van de hinderverordening voor de Isla en de invoering van de Landsverordening grondslagen natuurbeheer en -bescherming. Het tweede betreft het opzetten van een stevige milieuinspectie. Het derde punt is het uitvoeren van het plan van aanpak met betrekking tot Isla, dat indertijd overigens onder de regering Schotte is aangenomen. Dat komt erop neer dat er op korte termijn met een partij als de PDVSA een overeenkomst wordt gesloten voor een upgrade en modernisering van de raffinaderij dan wel dat een traject tot sluiting wordt ingezet nu het huidige contract afloopt. Ik heb eerder, inderdaad in het vragenuur, al gezegd dat de schatting is dat de kosten van het oplossen van het probleem, de ene dan wel de andere kant op, eerder in de miljarden lopen dan in de honderden miljoenen. Dat is de orde van grootte van de jaarbegroting van het land Curaçao. Dat het niet van de ene dag op de andere is opgelost uit het budget van Curaçao is helder. Dat Nederland niet de intentie heeft om de kosten daarvan op te pakken is ook helder. Dit is dus niet van de ene dag op de andere opgelost. Desalniettemin heeft het mijn aandacht. Ik realiseer mij dat het ook grote aandacht heeft van verschillende fracties in de Kamer. In een eerdere instantie is er overigens wel door Nederland wel veel bijgedragen, onder andere aan de meetstations. Er is dus wel veel gebeurd.

Ik kijk nog even of ik alle vragen heb beantwoord. De heer Bosman heeft nog een vraag gesteld over Aruba.

De heer **Bosman** (VVD): Ja, maar daar heb ik ook schriftelijke vragen over gesteld.

Minister **Plasterk**: Oké, dan verwijst ik naar de beantwoording daarvan.

De **voorzitter**: Ik hoor de leden niet piepen dat er een vraag is overgeslagen. Gezien de tijd, gaan wij wat mij betreft snel over naar de tweede termijn. Die tweede termijn houden wij kort, met een spreektijd van een minuut met een interruptie van de voorzitter als die minuut voorbij is.

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. Ik vroeg de minister: als het financieel misgaat in de andere landen, met name op Sint-Maarten en Curaçao, wie gaat dat dan betalen? De minister weigert daar eigenlijk op te antwoorden, zoals vorige ministers ook altijd weigerden daarop te antwoorden. Het antwoord is natuurlijk dat op het moment dat de landen financieel over het randje gaan, er wordt gekeken Nederland. Dan zal Nederland moeten betalen. Ik denk dat wij daar heel eerlijk in moeten zijn. Als het misgaat met het bestuur, als er ongelooflijk gedoe ontstaat of als de onderwereld in de regering komt, zoals op Curaçao onder de regering Schotte of zoals nu waarschijnlijk gebeurt met de heer Duncan op Sint-Maarten, wordt er uiteindelijk gekeken naar Nederland. Dat is doordat wij het slecht hebben geregeld. Soms gaat het goed met Nederland en de eilanden, zoals nu met Aruba. Daar ging het in het verleden met Oduber heel erg slecht. Nu gaat het weer wat beter met Curaçao, maar wie weet wat de toekomst brengt met de nieuwe regering. Het gaat verschrikkelijk slecht met Sint-Maarten. Misschien wordt het ooit wel beter, maar dan zal het waarschijnlijk ook weer slechter worden. Er is een structuurprobleem doordat wij landen hebben, maar de verantwoordelijkheden niet goed liggen. Wanneer gaat de minister dat nu eens inzien? Er werd verwezen naar de tweede termijn voor de Isla. Daar wil ik ook nog een vraag over stellen.

De **voorzitter**: Een heel korte, graag.

De heer **Van Raak** (SP): Wanneer komt er een milieudienst? In 2008 vroeg ik wanneer er een milieudienst zou komen. Dat zou in 2009 zijn, zei de regering toen. In 2009 vroeg ik wanneer een milieudienst zou komen en toen zou dat in 2010 zijn en in 2011 in 2012.

De **voorzitter**: Uw vraag is helder. Wanneer komt er een milieudienst en dat is 2013.

De heer **Van Raak** (SP): Wanneer komt er nu eindelijk een milieudienst?

De heer **Bosman** (VVD): Voorzitter. De kapstok van het probleem waar wij iedere keer over praten is eigenlijk het Statuut. Wij krijgen iedere keer discussie over wie waarover gaat en wanneer, wie zeggenschap heeft, wanneer en wanneer niet, en waarom wel en waarom niet. De VVD-fractie was al geen voorstander van het Statuut, dus ik hoop dat wij in 2015 tot een zorgvuldige herijking ervan komen, samen met de landen. Dat kan met de landen Aruba, Curaçao en Sint-Maarten zijn of met Bonaire, Saba en Sint-Eustatius daarbij. Laten wij het zo breed mogelijk oppakken en daar de discussie over voeren.

Wij hebben stevig gesproken over de informatie die beschikbaar is op het ministerie. Mijn vraag is wat het ministerie doet met informatie die binnenkomt. Gaat die in het ronde archief? Ik doel op informatie,

bijvoorbeeld middels een brief, van een ambtenaar, rechter of marechaussee die bij het ministerie binnenkomt. Is die dan nog beschikbaar? Is die herleidbaar en terug te vinden? Wat wordt ermee gedaan? Ik vraag de minister of die informatie in het ronde archief eindigt of dat die nog beschikbaar is. Als die informatie nog beschikbaar is, zou ik graag weten hoe.

De heer **Fritsma** (PVV): Voorzitter. Het kernpunt is dat de minister heeft aangegeven dat Nederland geen onafhankelijk land meer is, omdat wij voor eeuwig aan bijvoorbeeld Curaçao of Sint-Maarten vastzitten als die landen dat willen. Voor de PVV is dat gewoonweg een onacceptabele situatie. Die moet veranderd worden, zodat wij wel eenzijdig de banden met de Caribische delen van het Koninkrijk kunnen verbreken. Anders houdt het gebed zonder einde van alle problemen gewoon nooit op. Ik heb geen vervolgvraag omdat de minister ook helaas duidelijk aangaf niet van plan te zijn om aan te sturen op wijziging van die rare VN-bepalingen die Nederland het zelfbeschikkingsrecht gewoon onthouden. De PVV is het hartgrondig met het kabinet oneens.

De heer **Heijnen** (PvdA): Voorzitter. Ik ben erg benieuwd naar de voortgang van het overleg van de minister met de minister-presidenten van de eilanden binnen het Koninkrijk. Mijn vraag is wanneer hij de Kamer informatie geeft over de voortgang ten aanzien van de zorgen die hier aan de orde zijn gesteld, of die nu de criminaliteit op Sint-Maarten betreffen dan wel de financiële situatie van alle landen. Is de minister bereid om over die voortgang te rapporteren voor het zomerreces? Ik wijs op de inhuldiging van de nieuwe Koning en het voorgenomen bezoek in november. Dan zal er toch voortgang moeten zijn geboekt met de nieuwe regering op Curaçao die de financiële zaken op orde blijft houden, en met het aanpakken van de criminaliteit op Sint-Maarten.

De minister heeft aangegeven moeite te hebben met het ontbreken van grijstinten. Ik zou het iets anders willen benaderen. Ik wijs op het artikel over behoorlijk bestuur, artikel 43, lid 2. Moeten daar niet meer normen voor gedefinieerd worden en een escalatieladder? Is de minister bereid om dat binnen de rijksministerraad wat operationeler te maken dan nu het geval is, zodat wij op een volwassen manier met elkaar kunnen bezien welke maatregelen moeten worden genomen bij welke schending van het beginsel van behoorlijk bestuur?

Mevrouw **Bergkamp** (D66): Voorzitter. Het is goed dat de minister aangeeft dat Curaçao wel stappen zet. Het is ook goed dat wij als Kamer bovenop die hervormingen zitten. Het zou ook goed zijn als wij dat in Nederland wat meer zouden doen.

Ten aanzien van de concrete implementatie van de begroting en de versoepeling van het keurslijf heeft mijn collega van de VVD al gezegd dat het goed zou zijn om de gedachtegang van het Cft daarin mee te nemen en om te vragen wat de overwegingen zijn geweest om het toch weer mogelijk te maken om leningen af te sluiten. Een zorgpunt blijft Sint-Maarten. Ik ben blij met de toezeggingen van de minister op het gebied van een aantal groene onderwerpen en de toezegging dat er voor de zomer een brief komt.

Er blijft nog één vraag over, namelijk die over de wetlands. Mijn collega Hachchi zal helemaal blij zijn als ik die er nog een keer ingooi. De wetlands hebben een mondiale status. Het beheer en de bescherming daarvan zijn natuurlijk een zaak van de regering daar. Nederland kan echter wel een brugfunctie vervullen ten aanzien van de internationale kennis en kunde. Ziet de minister dat ook? Heeft hij ideeën over hoe wij die brugfunctie vorm en inhoud zouden kunnen geven?

De **voorzitter**: Ik wijs de minister erop dat er nog een vraag open staat van de heer Heijnen uit de eerste termijn. Hebt u behoefte aan een schorsing om het antwoord daarop te formuleren?

Minister **Plasterk**: Ja, laten wij één minuut schorsen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Minister **Plasterk**: Voorzitter. Ik zal eerst de vraag van de heer Heijnen uit de eerste termijn beantwoorden. Ik dank de voorzitter voor de korte schorsing, want daarin kon ik het ophelderden. Er zijn twee verschillende zaken. In artikel 36 van de Staatsregeling van Sint Maarten is bepaald dat alleen bij bepaalde misdrijven een minister wordt ontslagen of geschorst. Dat geldt niet voor alle misdrijven. Ik ga er nu vanuit – als het anders is, zal ik de Kamer daarover informeren – dat een misdrijf als corruptie daar wel onder valt. Dat is de reden dat gevlucht minister zojuist knikte toen ik vroeg of dat voor dergelijke misdrijven geldt.

De heer **Bosman** (VVD): Er is ook nog een ander artikel, waarin staat dat als je de criminele handeling heb verricht uit hoofde van een bestuurlijke verantwoordelijkheid, je een straf krijgt die anderhalf of twee keer zo hoog is. Daar zit die corruptie in.

Minister **Plasterk**: Waarvan akte. Daarnaast is er de Landsverordening vervolging politieke ambtsdragers op grond van artikel 123 van de Staatsregeling voor Sint Maarten. Die geldt voor alle misdrijven van ministers en Statenleden. Op grond daarvan kan vervolging slechts plaatsvinden na een bevel van het Hof. Ik hoop dat ik het hiermee heb opgehelderd.

Ik ga nu over op de punten die in de tweede termijn zijn genoemd. De heer Van Raak vroeg wanneer wij de staatkundige verhoudingen eventueel kunnen herzien en een keuze kunnen maken voor een model. Dat is wat mij betreft na de evaluatie na de eerste vijf jaar die is afgesproken. Hij vroeg of er een milieudienst is op Curaçao. Als die er al is, is die naar mijn informatie minimaal. Ik zeg er wel bij dat wij erop kunnen aandringen dat die er komt, maar dat het een verantwoordelijkheid is van het land Curaçao. Het milieu valt namelijk nadrukkelijk in het huidige Statuut onder de landstaken en niet onder de koninkrijkstaken.

De heer **Van Raak** (SP): Ik vroeg dat omdat wij ervoor betaald hebben. Wij hebben betaald voor een milieudienst en die milieudienst komt er altijd volgend jaar. Komt die er dit keer ook weer volgend jaar en komt hij er dan een keer echt? De kwestie is niet of Curaçao mag bepalen of er een milieudienst komt. Nee, er is afgesproken dat er een milieudienst komt, die zou er jaren geleden al zijn. Wij hebben ervoor betaald, maar hij is er niet en het geld is weg.

Minister **Plasterk**: Ik wilde dat nog aanvullen. Met het geld dat daarvoor is verschaft, zijn die meetstations aangelegd en is er door cursussen en trainingen expertise in huis gehaald zodat men die kan bedienen. Daardoor weten wij overigens nu ook dat het milieu niet op orde is. Het is het slechte nieuws en het goede nieuws, want anders hadden wij het niet geweten. Daar is het geld dus aan besteed. Het is overigens niet helemaal voor het eerst dat die vraag op tafel komt, maar dit blijft toch het antwoord.

De heer Bosman zegt dat hij beoogt het Statuut te herijken per 2015 en neemt, als ik hem goed hoor, al een zeker voorschot op zijn opvattingen over hoe dat verder zou moeten. Dat zie ik met interesse tegemoet. Waar wij nu mee worstelen, is dat wij in 2010 in principe hebben afgesproken dat de landen, afgezien van een aantal taken en een soort noodrempro-

cedure, in principe autonoom zijn. Er doen zich regelmatig kwesties voor in andere landen van het Koninkrijk waar als het aan de Tweede Kamer van Nederland zou liggen misschien een ander besluit over zou worden genomen of anders zou worden gehandeld. Het is dus ook een proces van gewenning en accepteren dat landen voor de meeste taken autonoom zijn.

De heer **Bosman** (VVD): Die lijn steun ik van harte, totdat er iets misgaat. Als een gevangenis op Curaçao niet functioneert en wij worden aangeklaagd wegens mensenrechtenschendingen, is het adres Binnenhof te Den Haag. En daar wil ik vanaf. Als de mensenrechtenschendingen op Curaçao plaatsvinden, moet zo'n aanklacht op Curaçao eindigen en niet in Den Haag. Dat is niet geregeld met dit Statuut.

Minister **Plasterk**: Ik zie die complicatie. Je kunt inderdaad verantwoordelijk worden gesteld voor iets waarvoor de verantwoordelijkheid voor de uitvoering berust bij een ander land in het Koninkrijk.

De heer Fritsma heeft duidelijk andere opvattingen over de wenselijkheid van hetgeen in het Handvest van de Verenigde Naties staat. Ik kan alleen maar zeggen dat de regering geen voornemen heeft om op dat punt veranderingen aan te brengen. Ik wil nogmaals benadrukken dat dit helemaal niet betekent dat Nederland van plan of bereid is om voortdurend financieel te blijven bijdragen. Dat wordt overigens ook niet gevraagd of verwacht door in elk geval de meeste andere landen in het Koninkrijk. Dat vind ik een goede ontwikkeling.

De heer Heijnen vraagt of ik de Kamer wil informeren over de financiën en de voortgang van het Cft. Elke keer als er nieuws is, informeer ik de Kamer daarover. Ik zeg toe dat ik de Kamer voor de zomer zal informeren over de stand van zaken met betrekking tot de integriteit en de reactie van de regering van Sint-Maarten.

De heer Bosman vroeg wat ik doe met informatie die mij bereikt. Daar waar ik denk dat dit informatie is die voor de Kamer relevant, nuttig en belangrijk is, stel ik die uiteraard beschikbaar. Het is echter niet zo dat iedere brief met een klacht – dat geldt ook binnen het Europese deel van Nederland niet – onmiddellijk in kopie naar de Kamer wordt doorgestuurd. Ten aanzien van de ambtsberichten heb ik al toegezegd dat ik nog zal nagaan – ik kan mij dat echter eigenlijk niet voorstellen – of er nog zaken niet gemeld zijn.

De heer **Bosman** (VVD): Ik heb niet gevraagd om alle informatie die de minister krijgt te ontvangen, of om die automatisch door te sturen. Het gaat om de vraag of die informatie op het ministerie beschikbaar is. Heeft de minister gewoon die informatie beschikbaar? Ik bedoel niet iedere burgerbrief. Ik kan mij voorstellen dat je die in het brievenboek ook nog een keer moet annoteren. Het kan echter ook zijn dat er een brief komt van iemand die wij daarheen hebben gestuurd met een verantwoordelijke taak, waarvan je denkt: daar moeten wij misschien toch iets mee doen. Is die informatie nog op het departement of is die in het ronde archief geïndigd?

Minister **Plasterk**: Volgens mij wordt zelfs elke wat in het jargon heet «burgerbrief» bewaard. Alle informatie blijft dus beschikbaar. Er is geen sprake van een rond archief, met andere woorden van het vernietigen van zaken die worden toegestuurd. Ik meen zelfs dat alles ook wordt gescand en digitaal wordt bewaard. Ik weet niet of dat ook met alle burgerbrieven gebeurt, maar ik zie mijn ambtenaren knikken dus dat is het geval. Die zullen dus tot in de eeuwigheid beschikbaar zijn.

Ten slotte stelde mevrouw Bergkamp een vraag over de wetlands. Of ben ik nog een vraag van de heer Heijnen vergeten?

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik heb gevraagd naar het invullen van de waarborgfunctie voor goed bestuur, of daarvoor een escalatieladder zou kunnen worden opgesteld en operationalisering zou kunnen plaatsvinden. Is de minister bereid om dat in elk geval eens aan de orde te stellen in de rijksministerraad?

Minister **Plasterk**: Dat is een reusachtig ingewikkelde kwestie. Gezien de verschillende punten waarop daarnaar is geïnformeerd door de Kamer, lijkt met mij goed om dat nog eens in de rijksministerraad met de collega's te bespreken. Laat ik het in het algemeen zo zeggen.

De heer **Bosman** (VVD): Het is volgens mij bij een wet altijd belangrijk om jurisprudentie op te bouwen. Mijn voorstel is om te gaan werken aan het opbouwen van jurisprudentie.

Minister **Plasterk**: Daar wil ik niet lichtvaardig over zijn. Het aanroepen van de waarborgfunctie betekent dat de rijksministerraad ingrijpt in de autonomie van een van de landen in het Koninkrijk op een terrein dat in principe een landstaak betreft. Wij moeten ons goed realiseren dat daar waar de rijksministerraad bestaat uit een aantal Nederlandse ministers en één gevolmachtigd minister van ieder van de andere landen, het door de andere landen in het Koninkrijk ook altijd wordt gepercipieerd als een ingreep van Nederland in een zaak die tot de landsautonomie behoort. Ik beschouw artikel 43, lid 2, echt als een noodrem die je moet aanroepen daar waar – ik citeer gewoon uit het artikel – mensenrechten, behoorlijk bestuur of de rechtsstaat in het geding is. Dat is iets anders dan dat zich een situatie voordoet die wij als onwenselijk of zeer onwenselijk beoordelen. Er moet dan geen redres meer zijn, geen weg waarbij er nog een perspectief is dat het land zelf zorgt dat de democratie, de rechtsstaat en de mensenrechten worden gegarandeerd. Ik zeg met alle plezier toe om dat onderwerp nog eens in de rijksministerraad te bespreken, maar ik wil daar niet lichtvaardig over doen. Het is echt een uiterste middel waar je naar kunt grijpen. Als er werkelijk mensenrechten worden geschonden op een wijze die je vindt dat die niet kan bestaan in het Koninkrijk, bestaat de mogelijkheid om aan die noodrem te trekken. Die zwaarte wil ik het wel geven en zo is het artikel volgens mij ook altijd bedoeld.

De heer **Bosman** (VVD): Ik heb een ordevoorstel. Als de minister of de ministerraad met de rijksministerraad overlegt, zou hij de minister daarover een brief kunnen sturen zodat de Kamer daarover met hem kan spreken?

Minister **Plasterk**: Ik heb toegezegd dit nog eens aan de orde te stellen in de rijksministerraad. Ik wil niet toezeggen dat ik de Kamer zal rapporteren wat de uitkomst daarvan is, want dat is niet de aard van de bespreking. Ik wil met alle plezier mijn eigen visie daarop in een brief aan de Kamer uiteenzetten. Ik wijs er wel op dat mijn voorganger, de heer Donner, ook al eens een notitie over de waarborgfunctie heeft geschreven. Ik zeg dus niet toe dat ik nu een heel nieuwe verhandeling over de waarborgfunctie zal schrijven. Ik zal de notitie van de heer Donner er nog eens bij pakken en kritisch bezien om te kijken of die aanvulling of bijstelling behoeft vanuit mijn visie. Dat kan ik de Kamer toezeggen.

De heer **Bosman** (VVD): Dank.

Minister **Plasterk**: Mevrouw Bergkamp heeft gevraagd naar de wetlands. Die zijn in eerste instantie een verantwoordelijkheid van het land Curaçao. Men weet dat wij hier zeer geïnteresseerd in zijn, graag in samenwerking expertise ter beschikking stellen en willen kijken wat wij daar kunnen

doen. Zeker nu mevrouw Bergkamp het heeft aangekaart, kunnen wij dat bij een volgende gelegenheid weer eens bij de regering daar aanklaarten.

De **voorzitter**: Ik dank de minister voor zijn beantwoording. Ik besluit de vergadering met het herhalen van de toezeggingen die hij heeft gedaan, waar hij schriftelijk op terug zal komen.

- De minister van BZK zal nagaan of er ambtsberichten van Nederlandse ambtenaren zijn waarin melding is gemaakt van corruptie en die informatie vervolgens niet is betrokken bij beantwoording van Kamervragen ter zake en de Kamer hier schriftelijk over te informeren.
- De minister van BZK zal de Kamer schriftelijk nader informeren over de plannen met betrekking tot Oostpunt, voor de zomer van 2013.
- De minister van BZK zegt toe voor de zomer van 2013 de Kamer schriftelijk te zullen informeren over de voortgang van overleg met de ministers en met de minister-presidenten van Aruba, Curaçao en Sint-Maarten over onderwerpen die in dit overleg aan de orde geweest, met name justitie op Sint-Maarten en financiën.

Minister **Plasterk**: Dat kan ik mij niet zo herinneren.

De **voorzitter**: Dat heb ik als toezegging opgeschreven op basis van een vraag van de heer Heijnen. Gaat dat alleen over de integriteit op Sint-Maarten?

Minister **Plasterk**: Ik meen inderdaad dat die betrekking had op de integriteit op Sint-Maarten. Daar heb ik een toezegging over gedaan.

De heer **Heijnen** (PvdA): Er was ook nog een toezegging over het Cft.

Minister **Plasterk**: Ik heb ten aanzien van het Cft gezegd dat ik de Kamer daar sowieso altijd over informeer, standaard.

De **voorzitter**: De toezegging is dat u de Kamer standaard informeert over het Cft, en in het bijzonder over de integriteit op Sint-Maarten. Ik ga verder met de laatste toezegging.

- De minister van BZK zal te zijner tijd een notitie aan de Kamer zenden waarin hij nader ingaat op de waarborgfunctie.

Hiermee zijn wij aan het einde gekomen van dit overleg. Ik dank eenieder voor zijn aanwezigheid.

Sluiting 18.08 uur.